

MARTINSKÝ Evanjelik

2009/6

ROČNÍK 16

*Do svojho vlastného prišiel, a Jeho vlastní Ho neprijali,
ale tým, čo Ho prijali, dal moc stať sa deťmi Božími.*

J 1, 11-12

Ilustračná fotografia k článku
Centrum kresťanského vzdelávania v Martine
(s. 26-27)

*Pristupujte k Nemu, živému kameňu, ľuďmi zavrnutému,
ale Bohom vyvolenému a vzácnemu,
a aj vy sami ako živé kamene budujte sa na duchovný dom...*

1Pt 2, 4-5a

Radostné vianočné sviatky a požehnaný nový rok 2010
želajú svojim členom, študentom a žiakom
Evanjelický a. v. cirkevný zbor,
Biblická škola a Evanjelická základná škola v Martine

POSOLSTVO VIANOČ Z ĎALEKÉHO SVETA

A boli v tom kraji pastieri, ktorí nocovali na poli a strážili si v noci stádo... (L 2, 8)

Boží ľud bol odkázaný prorokom Iziášom, aby bol strážcom, bdelým – nie zo strachu, ale v očakávanej plnej nádeji, dokonca v najhlbšej nočnej tísine. Pre tých, ktorí očakávali s plnou dôverou, pozostávala zaslúbená odmena v tom, že videli prichádzať svoje vykúpenie a mohli s radosťou spievať.

Ľud, ktorý chodí vo tme, uzrie veľké svetlo; nad tými, ktorí bývajú v temnej krajine, zažiarí svetlo... Všetci tvoji strážcovia dvíhajú hlas, spoločne jasajú... Ajhľa, prichádza tvoje spasenie... (Iz 9, 1; 52, 8; 62, 11)

Kým teda cisár Augustus, jeho sýrsky miestodržiteľ Quirinius a judský kráľ Herodes vládli národom rímskej ríše a pritom ostražito sa dívali na mediteránsky svet, získali obyčajní pastieri v Palestíne radostnú zvesť, po ktorej túžia ľudské srdcia: zaslúbenie Božieho pokoja.

Boží pokoj je nám zaslúbený v osobe Spasiteľa Ježiša Krista. Slovo, ktoré sa stalo telom, je stelesnením dobrej vôle nášho Boha, žiadna prázdna abstrakcia. V Betleheme narodené dieťa je Božie zaslúbenie v mäse a krvi. Pokoj Boží prišiel a bude prebývať vo vás. Naladte sa na pieseň, ktorá na to čaká, aby bola zaspievaná a aby ju zaslúžene počul celý svet.

Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle! (L 2, 14)

Biskup Mark S. Hanson,
prezident Svetového luteránskeho zväzu,
biskup Evanjelicko-luteránskej cirkvi v Amerike (ELCA)
Z nemčiny na stránke www.evanjelic.sk
preložil visby

POSOLSTVO VIANOČ DOMÁCIH VIERY

...ak je tvoj nepriateľ hladný, nakrm ho, ak je smädný, napoj ho... Aké známe slová z Knihy života. Dať sa napíť znamená naplniť jeho životnú potrebu!

Chcem sa zastaviť najprv pri tom, čo je spojené s nápojom – vodou, a predsa nespĺňa Pánovo Ježišovo prikázanie lásky.

Tu sa nehovorí – hoď ho do vody – ale napoj ho, daj sa mu napíť.

Ja – nie môj nepriateľ, ale ja mám voči nemu vystrieť ruku a naplniť jeho potrebu. Stať Písma o podaní nápoja súvisí so slovami Pána Ježiša (Mt 5, 44): *Ale ja vám hovorím: Milujte svojich nepriateľov...*

Pri tom podaní musí byť zo mňa – bez akéhokoľvek tieňa – jasne čitateľné: *Záleží mi na tom, aby naše vzťahy boli priame a čisté. Mój vzťah voči tebe taký je a vždy takým bude.*

Takto Boh nám podal svoju láskavú pravicu vo svojom Synovi, aby sme neumreli v našich hriechoch. *Lebo tak Boh miloval svet, že svojho jednorodného Syna dal, aby nezhynul, ale večný život mal každý, kto verí v Neho. (J 3, 16)*

Len takto podávaný pohár je podaný v mene Pána Ježiša Krista a vykoná, čo vykonať má. Takto prichádza sväté posolstvo Vianoc – posolstvo prijatia – skrze teba, manžel, manželka, spolupracovník... sedemkrát sedemdesiatšedemkrát!

Ak mu prísť dáš...

Milan Tkáč,
presbyter
Evanjelického a. v. zboru
v Martine

Pravé Vianoce

Ak sa spoločensky mimoriadne exponovaná osobnosť ocitne v reálnom ohrození života, stáva sa, že nastúpi jej dvojník. Verejnosť je nadšená v domnienke, že má pred sebou autentickú osobnosť, ale v podstate je obeťou podvodu. Akoby sa títo ľudia správali, keby to vopred vedeli? Asi by takéto stretnutie ignorovali.

Táto situácia mi pripomína oslavu vianočných sviatkov. Každoročne si kúzlo Vianoc podmaňuje ľudí na celom svete. Dokonca aj bývalý ateistický režim toleroval koledy a duchovné piesne v tomto špecifickom období – však to k tomu patrí, je to len taký zvyk. A tu je práve ten problém, že Vianoce berieme len ako peknú tradíciu. Aj keď sa s motívom narodeného Krista stretávame na pohľadniciach, betlehemoch, výzdobách či dokonca v chrámoch, v skutočnosti sú to Vianoce bez Krista. Sú len imitáciou oslavy Narodeného. Je to rovnaký paradox ako škola bez učiteľov, nemocnica bez lekárov, hypermarket bez tovaru. Išli by sme tam aj tak, povedzme pre atmosféru? Je to absurdná predstava. Aj Vianoce bez Krista sú absurdné. Hoci sa tešíme z prepĺnených chrámov a vždy aj ako farár vnímam túto príležitosť ako jedinečnú pre zvesť evanjelia, musím povedať, že zatiaľ som sa vo svojej takmer dvadsaťročnej praxi nestretol s človekom, ktorý by povedal: Bol som tak oslovený na štedrovečerných službách Božích, že sa zo mňa stal úprimne veriaci kresťan. A možno som len nestretol tých správnych ľudí...

Táto úvaha vyznieva možno skepticky, až rezignovane. Keby však bola mylná, potom by skutočne každé Vianoce museli byť mohutným duchovným impulzom pre mnohých ľudí a cirkevné zbory. Láska, o ktorej hovoríme, by musela prekypovať v našich vzájomných vzťahoch. Rodiny by sa neobyčajne stmelili a šťastie by bolo nielen ilúziou. Avšak každé Vianoce, aj s tým, čo prinášajú navonok, sú dokladom toho, že Boh to s nami ešte nevzdal. Aj tentoraz nás pozýva k sebe Svojím slovom, aj dnes nám hovorí: Pristupujte ku Mne, Ja som ten živý kameň, ktorí ľudia zavrhlí, ale Boh si ho vyvolil a je veľmi vzácny. (1Pt 2, 4)

Kameň je symbolom pevnosti, stálosti. V nasledujúcom 6. verši spomínanej 2. kapitoly v 1. liste Petra sa o ňom hovorí ako o základnom - uholnom kameni, ktorý je kladený na Sione. Sion je kopec v Jeruzaleme, na ktorom stál židovský chrám. Ten vyjadroval Božiu prítomnosť v izraelskom národe. Uholný kameň býval nielen základným kamenom stavby, ale v gotických katedrálach to bol väzbový kameň v klenbe, do ktorého sa sústreďovalo ťažisko celej stavby. Bez tohto kameňa by sa katedrála rozpadla. Chrám bez Krista, ktorý je základným kamenom, by bol len ruína. Vianoce bez Krista sú karikatúrou Vianoc. A to iste nechceme.

Aké sú teda pravé Vianoce? Sú tam, kde má Ježiš miesto v nás, v našich srdciach, rodinách, spoločnosti, v chrámoch. Tam je láska, radosť, pokoj, tie nádherné hodnoty – vianočná výzdoba, ktorá dáva to pravé svetlo. Tieto hodnoty a ešte iné ďalšie sú v Biblii nazvané ovocím Ducha. (Gal 5, 22–23) Vianoce plné Ducha sú ozajstné. Keď cítíme, že práve takéto potrebujeme, prosme Boha. Veď On dá svojho Ducha tým, ktorí Ho prosia. (L 11, 13)

Veľmi by som si želal, aby Vianoce boli spojené v našom cirkevnom zbore túžbou po tom najvzácnejšom dare – Pánovi Ježišovi Kristovi. Aby to boli Vianoce s Ním. Potom to budú tie pravé Vianoce. Takéto prajem všetkým nám.

JÁN HROBŇ, ZBOROVÝ FARÁR

POSLEDNÁ NEDEĽA PO SVÄTEJ TROJICI
VEČNOSŤ SA ZAČÍNA UŽ TERAZ

Veru, veru, vám hovorím: kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nejde na súd, ale prešiel zo smrti do života.

J 5, 24

Milí bratia a sestry,

dnes máme poslednú nedeľu v cirkevnom roku. Ak je niečo posledné, vyvoláva to v nás smútok. Pamätám si na posledné dni na rôznych detských a mládežníckych táboroch. Všetci sa lúčili, vymieňali si adresy, debatovalo sa dlho do noci. Často sa ani nešlo spať. Vedúci to tolerovali. Veď išlo o posledný deň tábora. Ale aj slová ako posledná cesta, posledná rozlúčka, posledné zbohom..., všetko toto v nás evokuje akýsi záľ, smútok a nostalgii. Dnes je posledná nedeľa cirkevného roku... No dnešnej nedeli sa hovorí tiež – nedeľa večnosti. My kresťania upierame pohľad do budúcnosti. *Viera vo vzkriesenie a večný život totiž patrí medzi základy kresťanskej viery.*

Táto otázka, otázka večnosti a spásy, bola mimoriadne vážnou aj v dobe Ježiša Krista. Svedčia o tom biblické správy, keď mnohí ľudia prichádzajú za Kristom práve s touto otázkou. Zákonník sa pýta: Majstre, čo mám činiť, aby som dedične obdržal večný život? Bohatý mládenec sa pýta: Dobrý Majstre, čo dobrého robiť, aby som mohol mať večný život? Žalárnik vo Filipis sa pýta Pavla a Silasa: Páni, čo mám činiť, aby som bol spasený? Túžba po večnosti je v nás, je súčasťou našej bytosti. Kazateľ hovorí, že aj večnosť im dal do srdca...

Ľudia túžia po večnosti. Odpradáva na nej rozprávajú. Hovoria o tom rôzne povesti, báje, rozprávky. Zrejme aj preto došlo v histórii k popretiu viery vo vzkriesenie a večnosť. Tento stav rieši apoštol Pavol v Korinte. Boli tam totiž ľudia, ktorí tvrdili, že žiadne zmŕtvychvstanie nebude. Pavol hovorí, že *ak nie je zmŕtvychvstanie, tak ani Kristus nebol vzkriesený, a teda my sme neboli ospravedlnení, ešte stále žijeme vo svojich hriechoch a naša viera je daromná, márna, zbytočná.* Ak nie je zmŕtvychvstanie, ak nie je večnosť, ak nie je perspektíva záchrany, tak naše stretávanie sa v chráme, naša viera a naše kresťanstvo sú daromné.

Veľmi veľa zla v otázkach večnosti urobila aj sama cirkev, keď vo svojom učení večnosť vytlačila do záhrobia, za smrť, za tento svet. Azda tým chcela ukázať ľuďom, aký veľký je rozdiel medzi týmto svetom a svetom, ktorý očakávame? Tým ale nevedome vytlačila zo sveta aj Pána Boha.

My sa chceme dnes na základe Ježišových slov z Jánovho evanjelia pýtať, čo vlastne možno o večnosti s istotou povedať.

Veru, veru, vám hovorím: Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nejde na súd, ale prešiel zo smrti do života.

Je to pravdepodobne najkrajšia výpoveď o večnosti vôbec. Vlastne nám hovorí, že večnosť, spása a Božia prítomnosť sa nezačne až po smrti, ale začína sa už tu. Po smrti na večnosť a spásu bude už neskoro...

Niektorí ľudia majú v otázke spásy a večnosti veľké pochybnosti, hoci už niekoľko rokov, ba desaťročí navštevujú chrám Boží. Keď sa ich spýtate na ich večnosť, tak sa akoby boja o nej rozprávať, lebo si nie sú celkom istí. Vysloviť istotu o tom, že patrim Bohu, nie je jednoduché. Iste preto, lebo pozerám na svoj život plný zlyhania, pádov, nevery, pochybností a hriechu, ale Pán Ježiš nehovorí, že máš večnosť vtedy, keď nebudú v tebe pochybnosti, vtedy keď nezhrješ, keď budeš tip-top, alebo vtedy, keď sa na to budeš cítiť, ale... keď budeš počúvať Jeho slovo. Spomeňme si na Petra, ako sa vybral krokom po hladine Genezaretského jazera ku Kristovi a ako sa mu darilo, keď počul Jeho hlas, a ako začal tonúť, keď sa započúval do svojho hlasu. Nádherne o tomto vydáva svedectvo aj náš oltárny obraz, ktorý zachytáva túto udalosť práve vo chvíli, keď sa Peter chytá jedinej istoty, ktorú má; je to ruka Pána Ježiša Krista.

Jeho slovo (*kto počúva moje slovo*) spája večnosť s časnosťou tak, aby bolo možné človeku, tebe brat, sestra, byť už na tejto zemi súčasťou života večného. O krátky čas si to budeme pripomínať vo vianočných udalostiach, ku ktorým neodmysliteľne patrí evanjeliová správa: *Slovo stalo sa telom, Boh sa stal človekom, nebo sa sklonilo k zemi.* Proti tomuto Slovu, tejto viere, je aj smrť bezmocná. Preto aj to Kristovo, že prechádzajú zo smrti do života. Lebo smrť nad nimi už nemá moci. Dokonca čítame, že takto Božou láskou premenený človek nejde na súd, ale rovno do života.

Slovo Ježiša Krista nám dáva istotu. *Istotu večného života, ktorý sa uskutočňuje už tu na tejto zemi,* tým, že počúvame Jeho slovo, prijímame Toho, ktorý Ho poslal, že neopúšťame spoločenstvo bratov a sestier, že veci večnosti sú nám nie ľahostajné, ale sa na ne pripravujeme.

Hovorí o večnosti, myslieť na večnosť, to všetko má byť pre nás úplne samozrejme. Nebeské kráľovstvo je predsa našim ozajstným domovom. Spomínam si, ako raz Marian Gavenda, hovorca Konferencie biskupov Slovenska, rozprával o svojom ockovi, ako po celý život túžil navštíviť ďaleké krajiny našej zemegule. Bolo to nemožné pre jeho vierovyznanie, nemal ani dosť peňazí, a tak si aspoň kúpoval o týchto vzdialených krajinách knihy. Čítal a študoval ich. A keď mu potom Pán Boh doprial skrze katolícku misiu vycestovať do vzdialenej africkej krajiny, ktorá bola pre našinca absolútne cudzia, tak keď tam prišiel, povedal: Cítim sa ako doma. Pre neho tá krajina nebola cudzia. Poznal ju a tešil sa na ňu. My máme urobiť všetko preto, aby sme závdavok večnosti zažili už tu, aby sme sa v nebi cítili ako doma.

A takáto večnosť, bratia a sestry, je zárukou kvalitnej a požehanej časnosti. Lebo najviac nešťastia môže priniesť človek, ktorý s večnosťou nepočíta, lebo takýto nepočíta ani s Bohom.

Je nedeľa večnosti. Pán Ježiš nás povzbudzuje a chce, aby sme mali pevnú vieru, aby sme netápali, aby sme si boli istí spasením, aby sme počítali s večnosťou. Je úžasné, ak si môžeme byť v dnešnom neistom svete niečím istí. Preto sa chytme tejto istoty a ďakujme za ňu Pánu Bohu. Amen.

MILAN KUBÍK,
 ZBOROVÝ FARÁR

My sme skrze vieru v Krista Pána deti večnosti

Milý Števkol!

Rímsavská Sobota 3. 5. 1961

Strelol som sa s Jozkom Janišom a on mi dal aj Tvoju adresu, reku navštívim Ťa aspoň písomne. Veľmi cítim s Tebou a Tvojimi, ale posilni sa, brat môj, dôveruj vždy, aj vtedy, keby všetky zemské úsilia boli bezvýsledné. My sme skrze vieru v Krista Pána deti večnosti. Pre nás je smrť „byť s Kristom“ podľa Filipským 1, 23. To nech Ťi ostáva heslom. Aspoň modlitbami Ťi pomáhame a ja verím aj v zázrak, či už príde, či nie, ale aj to je zázrak, že žijeme večne, najväčší!

Písal som aj synom svojim, aby Ťa navštívili, aspoň Miloš, neviem, či aj vie, kde si, lebo adresu som mu neudal. Je pred skúškami z tej nadstavbovej.

Aj na toho hosta z Nemecka myslíme, buď spokojný, robíme s Vargom, čo sa len dá.

V senioráte nič nového. Krámerovi v Mníšku vzali súhlas už druhý raz, ktovie, či mu ho ešte vrátia. A všetci len tak visíme ako na vlásku.

Milý Števkol, Pán s Tebou, do Jeho milosti Ťa porúčame a zo srdca pozdravujeme,

Tvoji Hroboňovci

Pri štúdiu pozostalosti Štefana Adamoviča, cirkevného historika, evanjelického farára a stredoškolského profesora, som narazila na list Jána Vladimíra Hroboňa, otca Jána Bohdana Hroboňa, adresovaný Štefanovi Adamovičovi krátko pred jeho smrťou (zomrel 12. 5. 1961).

Zaujal ma svojou aktuálnosťou a bohatým poslanstvom, ktoré je naznačené iba na niekoľkých riadkoch. Obdobie komunistického prenasledovania cirkvi, v ktorej žili spomínaní farári, máme síce za sebou, no v slobode sme sa udomácnili natoľko, že zabúdame, že tento život nie je cieľovou stanicou. Hroboňov dôraz, že sme deťmi večnosti, je oslovujúci aj po toľkých rokoch. Požva nás, aby sme žili nádejou vo vzkriesenie a Ježiša Krista vnímali ako jedinú záruku istoty.

Nech sú pre nás tieto riadky obohatením, obcerstvením a posilnením zvlášť v čase, keď sa v betlehemskom dieťati spája časnosť s večnosťou.

Andrea Korečková

NEBO OTVORENÉ

Ondrej Bella

Nebo otvorené.
Svetlo rozlieva sa
zlatým prúdom do tmy:
neslýchaná krása,
sláva, moc, veleba!
Zneje, zuni vzduchom
„haleluja“ z neba.

Nebo otvorené.
Hrôzou srdce chvie sa
zdesených pastierov;
zbor anjelov piesa:
Sláva na výsosti
Bohu, ktorý dáva
nám pokoj z milosti.

Nebo otvorené,
slávospev zaznieva,
tajuplne v láske
Boh sa k ľudstvu skláňa,
náručie otvára:
– Poďme, vidme Dieťa,
ktoré nám Boh dáva.

Nebo otvorené.
Z lona čistej Panny
prišiel na svet, prišiel
Vítaz vyčkávaný,
by diabla porazil,
obetoval seba,
nad peklom zvíťazil.

Nebo otvorené.
Sláva Bohu, sláva!
Prápor Kristov veje,
v svätý boj zvoláva.
Podeň si stať treba,
pod ním dosiahneme
večnú slávu neba.

VIANOCE 1944

Koncept vianočnej kázne v bratislavskej väznici

JOZEF BUČKO

Príde Pánov deň ako zlodej, keď sa nebesá rachotom pomínú, živly sa rozplynú v ohni a zem so svojimi dielami zmizne. Keď sa všetko takto rozplynie, akí musíte byť v svätom konaní a zbožnosti vy, ktorí túžobne očakávate príchod Božieho dňa, keď sa nebesá rozplynú v ohni a živly roztopia v požiarí?! Podľa Jeho zaslúbenia očakávame nové nebesá a novú zem, v ktorých spravodlivosť prebýva.

2Pt 3, 10-13

ZEM SPRAVODLIVOSTI

1. Boh ju zaslúbil – príde – jej záruka
2. Si pripravený – jej podmienky vstupu – naša budúcnosť

Keď ľudské poznanie vstupovalo do dejín života, všade sa stretlo s najčastejšou túžbou ľudskej duše – túžbou po spravodlivosti. Krivda vie najtrpkšie rozodierať ducha, a preto všade znie hlas po spravodlivosti. Utrpenie je boľavé, ale tým boľavejšie, čím vyrastá z väčšej nespravodlivosti. A kamkoľvek zrak i sluch upriete, všade počuť toto slovo. Zem sa kropí slzami, zvlažuje krvou, menia sa režimy, povstávajú vojny – a všade na dosiahnutie spravodlivosti. A vždy ktosi krivdí a iný trpí. Celé zriadenie ľudskej spoločnosti so svojim medzinárodným právom, so svojim súdnictvom, všetkým hlásaním ľudskosti si vytýčilo každému dať, čo mu patrí. A jednako, kde je človek, tam je krivda, a kde krivda, tam bolesť. Čo je spravodlivé? Každý tvrdí, že jeho vec je spravodlivá, každý zo svojho stanoviska. Každý rád dáva tento podklad svojmu podnikaniu, lebo človek je sebec a ako všetko, tak aj spravodlivosť súdi zo svojho sebeckva. A práve preto zdá sa nám spravodlivosť utópiou. Stav, aby nikto nepocítil krivdu, zdá sa nedosiahnuteľný. Mocný stráca presné poznanie hraníc krivdy a spravodlivosti a slabý kloní sa vždy ku krivde. A jednako jestvuje aj ríša spravodlivosti. Dnešný text o nej hovorí.

1. Prečítaný text súvisí tak úzko s **Vianocami** ako spravodlivosť s Ježišom Kristom.

A kto pozorne prečítal Slovo Božie, vyslovené ústami prorokov a Syna Božieho a jeho apoštolov, nadobudol o jestvite spravodlivosti takej istoty ako o jestvite samého Krista. V Božej pravdomlúvnosti je záruka, že príde zem a nebe, kdež spravodlivosť prebýva. Pri tomto tvrdení sa mnohý pozastaví v nedôvere. Život, dejiny poskytujú nekonečné množstvo príkladov, že spravodlivosť má lepšiu pôdu pri mocnom, múdrejšom, chytrejšom. Na malého sa ľahšie udrie, slabému sa ľahšie vezme, neprefikáný iba škodu trpí a päsť často právo nahradzuje. Malý národ má iba jednu útechu, že nebolo z neho viac odškľbnuté a viac úderov nedopadlo na jeho hlavu. Dary bohatého, sila mocného vie viac často urobiť než najjasnejšia spravodlivosť biedneho. A jednako Peter mal pravdu, keď predpovedal zem spravodlivosti. Tieto slová vzťahujú sa na onen čas, keď človek pozbavený všetkého zlého bude vedieť opravdovo prijímať vôľu božiu a každému dá, čo je jeho. Je to stav večného života, kde spadne z nás všetko to, čo nazývame hriechom, zlom, a láska, Boh sám ovládne náš život. Tam už ničo mocného ani slabého, bohatého ani chudobného, *nebo tam všetchni jedno jsou v Kristu Ježiši*. Izaiáš hovorí o tomto stave: Lev s kozľatom a dieťa s hadom... a Pán Ježiš vystihuje ho pokojom, kde bude Boh v svojej velebe a človek v jeho požehnaní akoby v otcovskom náručí, plný blaženosti. A toto nie je iba nádej, to je taká skutočnosť ako sám Boh. Ak v neho verím, musím veriť i v pravdivosť je-

ho slov, a preto Peter sa odvoláva: *Podľa Jeho zaslúbenia očakávame nové nebesá a novú zem, v ktorých spravodlivosť prebýva.*

Kde nieto hriechu, niet ani krivdy a vládne tam spravodlivosť. A jednako nejde tu len o nebo, ale aj o zem a o terajší život na nej. Veď Boh chcel mať svoje kráľovstvo aj na zemi, a preto prišiel Kristus, aby stvoril nového Človeka, *kdež spravodlivosť prebýva.* A každé zaslúbenia Syna Božieho, každé proroctvo o ňom je vlastne zaslúbením novej zeme spravodlivosti. Keby ju bol chcel mať len v záhrobí, nebol by prišiel na zem. A všade, kde ho prijali a jeho vôľa stala sa zákonom každému, zavládla ríša pokoja. A to je taká skutočnosť, ako sám Ježiš Kristus. Rozpomeňte sa na spoločnosť prvých kresťanov, na ich vnútorný život, ich lásku, a spozorujete Krista, preneseného do života. To bolo čosi nové, kde sa krivdy nerodili, iba ak od hriešneho sveta prijímali. Pozrite do tých rodín, kde kresťanstvo nie je len formalitou, a nájdete tam odraz Krista a jeho spravodlivosti. Nové pomery, noví ľudia zavládnu tam, kde sa kráľovstvo stáva skutkom. A jedno je zaujímavé i samozrejmé, že každý človek i národ, ktorý sa strojí k veľkým krivdám, najprv sa pokúsi Krista alebo pozmeniť, alebo z duše človeka úplne vytrhnúť. Tak to býva pred vojami a počas nich, kde je potrebná hrozná zbesilosť a ukrutnosť. Je isté, že by zem a život na nej razom mohli byť nazvané novými, keby Kristovo učenie ovládlo život. A to je možné i na tejto zemi.

Toto všetko je tu. O tom ťažko pochybovať i najtvrdšiemu srdcom. Sú tu **Vianoce**, je tu Kristovo učenie vrcholnej spravodlivosti, milosrdenstva, lásky, teda je tu splnenie všetkých Božích zaslúbení a predpovedí. A tak je tu i Kristus a toto je dostatočná záruka, že všetky božie sľuby stanú sa skutkom, lebo Boh je pravdomluvný – bude nová zem a nové *nebe, kdež spravodlivosť prebýva*, a tam je život spravodlivosti, kde je Kristus Pánom.

2. Pravda, to je len prvá časť. Učenie, istota jeho uskutočnenia je tu. Nové *nebe, nová zem* sú takou istotou ako sám Boh. A jednako všetko je to také nedosažiteľné. K skutočnej blaženosti nie je potrebná len božia štedrosť, ale aj naša pripravenosť, preto Peter spomínal nielen *Podľa zaslúbení*, ale aj: *Zeme a nebe večného života* je oná večera, na ktorú pozval Pán mnohých. A medzi prišlými bol jeden v nevhodnom rúchu. Pán ho uväznil a strestal. Nebo je pre všetkých ľudí, jednako mnohí doňho nevchádzajú.

Vy viete dobre, čo znamená pripravenosť pre večný život, čistota ducha. Nemohol tam prísť Herodes, lebo jeho srdce sa nerozlučne spojilo s jeho trónom, nemohli farizeji, lebo hrdosť zamietla pozvanie, nemohol boháč a milióny Herodesov, Nerónov, boháčov i chudákov, starcov i mladých, lebo neboli pripravení pre vstup do Božieho kráľovstva. Ruky pošpinené krádežou, postriekané krvou, ústa zneuctené rúhaním, mrzkou rečou, um diabolskými plánmi, srdce plné nenávisti, zlosti, pýchy nie je ani najmenšou cestou k spaseniu. A práve tak je to i so spravodlivosťou na zemi.

Raj do veľkej miery mohol by sa aj na zemi vytvoriť. Veď Kristus tu chcel zbudovať svoje kráľovstvo a dal všetky predpoklady preň a ľudia neboli pripravení ani poznatkami ani ochotou ani silou. *Mezi své vlastní...* Nezdar jeho kráľovstva bol práve v druhej časti v ľuďoch. Je hrozná tragika, že človek čaká úlavu vždy zo zmeny vonkajších pomerov. Izrael dúfal, že Kristus prišiel zmeniť politické a spoločenské zriadenie a tak uviesť na zem pokoj. Nie vonkajšie pomery, ale vnútro človeka, jeho životný názor, jeho srdce – a z dobrého vnútra zrodia sa aj nové pomery. Táto tragika ťahne sa stále dejinami. Vždy tak, i my koľko nádeje vkladáme do zmeny pomerov. Všetky revolúcie a prevraty rodia sa z tej istej túžby – výmena osôb, zmena systému, a pritom zabúdame, že aj tie najlepšie predpisy a akékoľvek vymenenie osôb nezrodí

dobro, ak sú v rukách nešľachetného Človeka. Ten i Božie učenie znetvoril, i Boha zneuctil. Dobré srdce ľahšie zmierni, ba oprava chyby zlého poriadku než dobrý poriadok prinúti zlého človeka k dobru. V rukách zlého človeka sa aj to najlepšie zvrhne. S akým nadšením sa vítajú nové veci a vždy po nich prichádza sklamanie, lebo ľudia nie sú pripravení duchovne na kráľovstvo spravodlivosti. Preto Peter dôrazne volá: Usilujte sa, aby vás Pán...

A život poskytuje dostatok obrazov, kde ľudia s krvavými rukami, so zosvetáčenými túžbami, sebeckými záujmami až do hĺbky duše chcú mať lepšiu budúcnosť, ako – klamstvom, podvodom? Denný život nám naskytá veľa príkladov, že trvalé šťastie nemožno ani krvou ani útrapami dosiahnuť. Poznal som ľudí, ktorí v záplave nadšenia vedeli zle robiť. Upozorňoval i prosil som ich, aby si zachovali ruky čisté, svedomie nepoškvrnené, život bez úhony, nestalo sa tak, a zmena pomerov priniesla hrozný úder pre nich. Lepšie je ísť i do zlých pomerov bezúhonným životom než do dobrých so zhýralým. V tom je celé naše šťastie alebo tragika.

Naše časy poskytujú množstvo premien. Stojíme pred nimi. Nové poriadky, nové osoby. A bojím sa, že človek plne uprel svoj pohľad iba na vonkajšie zmeny, na seba zabudol. Ruky krvavé, srdce nenávistou a sebeckom sršiacie chce vidieť vo vonkajšku svojho Spasiteľa. Môže byť raj tam, kde diabli prebývajú? Preto prosím vás, z tej duše prosím, kladte najvyššiu váhu na to, aby vás každé pomery našli nepoškvrnených a bez úhony, či už v otázkach života a smrti, majetku a krádeže, viery a nevery. Keď život stratil cenu a krádež už prestala byť, hoci aj pod spôsobom práva i spravodlivosti, hanbou, ba je čímsi, čo i zákon i mrav pripúšťajú, ba schvaľujú, pamätajte, aby ste aj cez takéto úskalia prechádzali nepoškvrnení, bez

úhony. Evanjelictvo naše už vo viacerých búrkach zachovalo si čistotu. Daj, Bože, aby znova tak bolo, a vtedy všade si bude i v ťažkých pomeroch na zemi budovať zem novú, zem spravodlivosti, aby sa časom mohlo radovať v novom nebi Božej milosti a blaženosti...

Z publikácie o Jozefovi Bučkovi, ktorú pripravuje na vydanie Evanjelický a. v. zbor v spolupráci s Biblickou školou v Martine

JOZEF BUČKO

(*3. 3. 1907 Slatina nad Bebravou – † 6. 5. 1945 Ebensee)

bol evanjelický farár v Martine v rokoch 1940–1944. Mimoriadne sa zaslúžil o rozvoj duchovného života v Martine a o postavenie Evanjelického zborového domu. Počas vojnovnej Slovenskej republiky bol za svoje kritické postoje voči režimu väznený v Ilave a v Prešove. Počas Slovenského národného povstania pôsobil na veliteľstve 1. čs. armády v Banskej Bystrici v duchovnej správe a vo vojenskej záložnej nemocnici. Po ústupe povstania bol zajatý jednotkou Sicherheitsdienst na ceste medzi Lubietovou a Lučatínom, eskortovaný do Banskej Bystrice, odtiaľ do väznice v Bratislave, neskôr transportovaný do koncentračného tábora Mauthausen a Ebensee, kde v dôsledku vyčerpania ťažkou chorobou zomrel.

Pripomíname si ho po šesťdesiatichpiatich rokoch i dnes aktuálnou a neobyčajne výstižnou väzenskou vianočnou kázňou, ktorou sa prihovril k spoluväzňom v Bratislave.

Dnes píše Dušan Mitana DRUHÝ POLČAS

Končí sa prvý polčas „nežnej revolúcie“, ktorá sa pre mňa osobne začala 18. novembra, keď sme sa stretli v Pukanci u Ivana Kadlečíka. My, obyvatelia „sivej zóny“, s disidentmi: Miroslavom Kusým, Olegom Pastierom, Milanom a Martinom Šimečkovicami. Stretnutie zorganizoval Miloš Žiak a môžem dosvedčiť, že sme nepripravovali nijakú revolúciu. Naše ambície boli oveľa skromnejšie – uvažovali sme o nejakom spoločnom vystúpení 10. decembra na Deň ľudských práv. (18. novembra sa uskutočnilo niekoľko podobných stretnutí výtvarníkov, sociológov etc...).

Počas našej diskusie sme počúvali Slobodnú Európu a Hlas Ameriky, dozvedeli sme sa o prvých divadelných štrajkoch v Prahe. Naskočili sme do áut a rútili sme sa do Bratislavy. Ja si spomínam na prvé dni „nežnej revolúcie“ iba matne. Pamätám si, že som stál každý večer za tribúnou a v akomsi podivnom omámení som si uvedomoval, že som svedkom a účastníkom zázraku.

Áno, dodnes to považujem za zázrak a dúfam, že nastáva čas návratu k pôvodným zdánlivo naivným ideálom, ktoré sme priam manifestačne vyznávali na preplnených, studených námestiach. Ako sme to spievali?

„Sľúbili sme si lásku...“

A bolo nám teplo pri srdciach.

Od novembra 1989 uplynulo 20 rokov, končí sa prvý polčas „nežnej revolúcie“ a konečne sa začne tá naozajstná revolúcia – revolúcia lásky. Možno to potvrdí ešte ďalších dvadsať rokov (aj Židia blúdili po oslobodení z egyptského otroctva po púšti 40 rokov), ale my sme si predsa niečo sľúbili. Okrem lásky sme si sľúbili aj slušnosť – nie brutalitu, sľúbili sme si toleranciu – nie nenávisť.

A sľúbili sme si vydržať!

Mimochodom, najväčším a najradikálnejším revolucionárom v dejinách bol Ježiš Kristus. Lebo nebol politickým, ale duchovným revolucionárom. Rozpútal revolúciu lásky, revolúciu, ktorá môže zmeniť spôsob nášho myslenia a konania.

Verím, že sa začína druhý polčas nežnej revolúcie. Revolúcia duchovnej obnovy! Keby som mal aspoň štipku politických ambícií, organizačného talentu a menej rokov, založil by som HDO – Hnutie duchovnej obnovy.

Dnes však môžeme aspoň na chvíľu prestať fantazirovať a morfondirovať, čo by bolo, keby bolo inak, a normálne ľudsky sa radovať, že sme boli spoluúčastníkmi zázraku, ktorý vstúpil do dejín ako november 1989. Napriek tomu, že si to niektorí spoluobčania vôbec nevšimli.

ADVENT

Tak opäť je tu advent. Advent znamená príchod. A skutočne – barbari prichádzajú. Zdá sa, že spojené armády – katolíci, evanjelici, ateisti, agnostici, komunisti, kapitalisti – stihnú do Vianoc vybrať sa aj vatikánske kobky.

Preto hádam nezaškodí pripomenúť, že advent je časom spomienok na prvý Kristov príchod na zem a časom očakávania Kristovho druhého príchodu k súdu.

Židia, aj tí, ktorí obdivujú Ježiša, nemôžu ho uznať za Mesiáša, na ktorého doteraz čakajú. Podľa kresťanov Mesiáš už prišiel a priniesol svojou smrťou na kríži vy-

kúpenie ľudstvu. Martin Buber však hovorí: „My, Izrael, tomu nedokážeme uveriť. Hlbšie, opravdivejšie vieme, že ľudské dejiny sa od samých základov neprevertili, že svet vykúpený nie je.“

Je ťažkou obžalobou kresťanstva, ak jeho prívržencom môže niekto vytýkať to, čo povedal Nietzsche: „Kresťania hovoria mnoho o vykúpení a vôbec na nich nevidia, že by boli vykúpení.“

Mnohí kresťania sa úprimne modlia za skorý, reálny príchod Ježiša Krista a zúfalo si kladú otázky, ktoré za nich najlepšie vyjadril C. S. Lewis: „Prečo pristáva Boh na území obsadenom nepriateľom maskovaný a prečo uvádza do chodu akúsi tajnú spoločnosť, ktorá má podryvať zlo? Prečo nepristane v plnej výzbroji a neurobí riadnu inváziu? Vari na to nemá dosť sily? No kresťania sa domnievajú, že raz v plnej zbroji príde – kedy, to nevieme. Môžeme však uhádnuť, prečo otáľa. Chce nám dať príležitosť, aby sme sa na jeho stranu dobrovoľne pridali. Boh zaútočí. Kladiem si však otázku, či ľudia, ktorí Boha žiadajú o otvorený a priamy zákrok do nášho sveta, vedia, ako to bude vyzeráť, až k tomu dôjde. Až sa to stane, bude koniec starého sveta. Keď autor vyjde na javisko, je hra dohnaná.“

Toľko o advente. MARANATHA!

MARANATHA

Pane, príď! Očisť ma! Očisť nás!

Spravodlivosť vedie k životu, kto sa však ženie za zlým, beží k vlastnej smrti.

(Pr 11, 19)

Oblečte si nového človeka, stvoreného podľa Boha v spravodlivosti a svätosti pravdy.

(Ef 4, 24)

Potom mi ukázal veľkňaza Józua, stojaceho pred anjelom Hospodinovým, a satan stál po jeho pravici, aby ho obžaloval. Hospodin povedal satanovi: Nech ťa pokarhá Hospodin, satan! Nech ťa pokarhá Hospodin, ktorý si vyvolil Jeruzalem. Či tento nie je hlavňou vyrvanou z ohňa? Józua bol oblečený v špinavých šatách, keď stál pred anjelom. Ten povedal tým, čo stáli pred ním: Vyzlečte ho z tých špinavých šiat! Jemu povedal: Pozri, sňal som z teba tvoju vinu a oblečiem ťa do slávnostného rúcha. Ja som povedal: Položte mu na hlavu čistý turban! Vtedy mu položili na hlavu čistý turban a obliekli mu šaty. A anjel Hospodinov stál pri tom. Anjel Hospodinov dosvedčil Józui a povedal: Takto vraví Hospodin mocnosti:

Ak budeš chodiť po mojich cestách a zachovávať moje nariadenia, aj ty budeš spravovať tento môj dom a starať sa o moje nádvorie. Umožním ti prístup medzi tých, ktorí tu stoja! Počujte, veľkňaz Józua, ty i tvoji druhovia, ktorí sedia pred tebou, pretože oni sú mužmi dobrého znamenia, lebo, hľa, privediem svojho sluhu – Výhonok. Lebo, hľa, tu je ten kameň, ktorý som položil pred Józua; na jedinom kameni je sedem lesklých plôch. Ja sám vyryjem naň nápis – znie výrok Hospodina mocnosti – a v jedinom dni zotriem previnenia tejto krajiny.

(Zach 3, 1–9)

Dnes medzi kresťanmi žije veľa ľudí, ktorí si o sebe myslia, že žijú vcelku správny kresťanský život a nepotrebujú nijaké očistenie ani obeť za svoj život. Obraz zo štvrtého videnia Zachariášovho však hovorí o čomsi inom. Józua, vodca vyvoleného národa po Mojžišovi, stojí pred anjelom Hospodinovým a nie je čistý. Jeho odev symbolizuje aj jeho stav. Je zašpinený svojimi hriechmi a až na príkaz anjela je oblečený do čistého rúcha. Satan ho tam priviedol, aby ukázal to zlé na ňom, ale Božia milosť a láska Józuovi dáva nový, nebeský šat. Tento biblický obraz svedčí i nám úplne jasnou rečou, že všetci potrebujeme takéto očistenie. Potreboval ho Józua a potreboval ho aj Peter, keď zlyhal. Potreboval ho aj Pavol a všetci ostatní apoštolovia. A potrebujeme ho aj ja a ty.

Je úžasné, že už na pôde Starej zmluvy je krásne svedectvo o tom, že Hospodin v jeden deň zotrie všetky previnenia.

Stalo sa to na Golgote. Nemôžeme oddeliť ani advent od golgotskej obeť, lebo to bol deň očistenia celého sveta. Všetky hriechy, moje aj tvoje, boli očistené. Nieže budú, oni už boli očistené! Toto videnie muselo mať úžasnú silu už vtedy a má ju aj dnes.

Veď nám všetkým je jasné, že Pán Boh v Pánu Ježišovi Kristovi pôsobením Ducha Svätého ponúka nový nebeský, čistý šat, pre večný život s Ním.

Daniel Dudáš: Adventné zamyslenie
Z knihy Tesnou bránou

Milan Rúfus Spoveď

*Nemám už na báseň.
Mám iba na spoveď.
Viem iba otázku.
No neviem odpoveď.
Neviem už odpoveď,
preto sa pýtam viery,
čímže sa umýva
prah zatvorených dverí.
Viera mi hovorí:
„Je v lóse človekovom,
že ten prah umyje
len slzami, nie slovom.
Viem tvoje veci.
Choď a do konca ich doveď.
Ty jakživ tušiaci,
že báseň – to je spoveď.“*

Svedectvo o Božej milosti a добрôte (Na Vianoce 2009)

Vyrástla som v náboženskej rodine. Moja matka bola laickou učiteľkou náboženstva. Do svojho trinásteho roku som sa snažila podľa náboženských kníh nájsť pravidlá, ako kráčať po ceste k Pánovi. Pri všetkej snahe som poznala, že sa podľa prečítaného nemením a celé moje úsilie je vlastne márne. Navyše rodičia svoju vieru nežili. Brat tragicky zahynul. A spoločenské zriadenie v päťdesiatych rokoch uplynulého storočia vonkoncom nepodporovalo duchovné smerovanie. Na filozofickej fakulte v Bratislave mi zaimponovala marxistická filozofia, takže som sa na dlhé desaťročia stala „hrdým ateistom“. Trvalo to vyše tridsať rokov – až do päťdesiateho piateho roku môjho života, teda do polovice nedávnych deväťdesiatych rokov.

Často som počas svojich ateistických čias uvažovala nad marxizmom. Zarazilo ma tvrdenie tejto filozofie, podľa ktorého existujú prírodné sily, ktorým sa človek musí prispôbiť – „poddať“, pretože bezhlavý odpor by človeka mohol zničiť (napríklad zemská príťažlivosť a iné). To mi vnuklo myšlienku, podľa ktorej existencia zeme, sveta a ľudstva podlieha zákonom, ktoré uznávajú aj marxisti, teda je tu sila, s ktorou človek nedokáže bojovať. A ak svet a jeho vznik, a tiež zákonitosti vývoja môžu mať svoje čisto vedecké vysvetlenie, ako tvrdia marxisti, potom práve v tomto tvrdení možno nájsť hlavný problém marxistickej filozofie. Začala som si uvedomovať, kde sú jej slabé miesta a postupne sa oslabovalo aj moje mladistvé „marxistické nadšenie“.

Mám introvertnú povahu, a tak som žila čoraz viac naplnená smútkom. Mój život sa mi javil ako vyprázdnený. Slovom: prázdno, prázdnota. Nenašla som naplnenie v práci, ba ani v manželstve,

v materstve, ani v literatúre. Bola som i navonok smutná, stále zachmúrená. No predsa sa v mojom vedomí začali vynárať zdanlivo nevysvetliteľné túžby, napríklad požehnať chlieb pred jedením, čo u nás, keď som žila s rodičmi, nebolo nikdy zvykom. Neskôr som s údivom zistila, že môj vzhlad sa začal meniť k lepšiemu, čo v oných päťdesiatych rokoch nebolo predstaviteľné.

V tom čase vážne ochorela moja mama, a to na artrózu a osteoporózu. V podstate bola nehybná. Preto prišla bývať do mojej rodiny. Trpela sivým zákalom očí, hluchotou, ba aj stareckou demenciou. Nečudo, že v rodine sa naše problémy znásobili. Deti riešili svoje pubertálne otázky. Manžel sa nedokázal zbaviť nepríjemného zlozvyku, ktorý nám strpčoval život. Opatera mamy a starostlivosť o rodinu ma prinútili vstávať nadráňom, aby som všetky svoje úlohy aspoň čiastočne zvládla. Stávalo sa, že to všetko bolo nad moje sily. Navyše sama som musela podstúpiť chirurgickú operáciu.

No ľudové príslovie hovorí: Keď je núdza najvyššia, pomoc Božia najbližšia! – Asi dva roky pred opisovanými udalosťami zomrela manželova matka, ktorá bývala veľmi ďaleko od nás. Manžel trpel ostrými výčitkami svedomia. Vyčítal si, že sa mal o ňu starať sám, nemal sa spoliehať na rodinu a ona mohla – deväťdesiatdvaročná – predsa len ešte žiť. V tom čase bol už na dôchodku. To ho viedlo k závažnému rozhodnutiu: to, čo „dlhoval“ svojej vlastnej matke, rozhodol sa spontánne splatiť starostlivosťou o svoju mamu – aj keď ona nemala k nemu dobrý vzťah. Keď som bola v práci, staral sa o ňu, nosil jej obeď, krmil a ošetroval ju. Jedno ráno, keď som ju umyla a obliekla jej spodnú bielizeň –

ako vždy po ležiaci – ozval sa zvuk, ako keď praskne hrubá haluz na suchom strome. To mame praskla stehenná kosť. Okamžite mi bolo jasné, že to bude – v dôsledku osteoporózy – úplná zlomenina. Musela to byť úžasná bolesť; mama okamžite upadla do kómy.

Pre mňa to bol ťažký šok. Úder do srdca. To moje svedomie mi nastavilo zrkadlo. Aj keď v tom okamihu, keď došlo k ťažkej zlomenine, moja matka ležala na rovnom podklade, a ozaj išlo o dôsledky osteoporózy, aj tak som mala pocit, že som to zavinila ja. I keď som dovtedy žila s pocitom sebauspokojenia: som predsa slušný človek, nič protizákonné som nevykonala, predsa táto udalosť moje sebauspokojenie zlomila. Keď som ju opatrla, išla som do kuchyne, odkiaľ máme krásny výhľad na Malú Fatru. Tam som začala v zúfalstve – bez slov – doslova kvíliť. Z duše sa mi v tej chvíli začali vynárať dávne verše 121. žalmu: *Pozdvihujem si oči k vrchom: Odkiaľ mi príde pomoc? Od Hospodina moja pomoc, ktorý učinil nebo i zem.* Zistila som, že sa nevedojak modlím. V ďalších dňoch som cítila potrebu čosi také zopakovať. Vtedy som pochopila, že tento plač duše je vlastne túžbou za modlitbou, a to po tridsiatich troch rokoch nevery. Precítila som biblické: *Tebe patrí sláva a nám zahanbenie duší.* Veľmi som sa hanbila, že vierou som opovrhovala a teraz zlomená nemám inej opory.

Uvedomila som si, že moja nevera mala celý rad dôsledkov. Aj deti som zámerne vychovávala čisto ateisticky, veď moje dávne rodinné či spoločenské prostredie mi vieru a duchovné ideály odpudzovalo. Práve v tých dňoch bola staršia z mojich dvoch dcér na biblickom kurze angličtiny, ktorý sa konal v Mexiku. Moja dcéra nebola na taký kurz vnútorne pripravená. Stalo sa však niečo nečakané. Hoci bola duchovne prázdna, ničím nenaplnená, predsa v krátkom čase uverila.

Boli to dramatické dni, moja mama asi o tri týždne zomrela v osemdesiatom ôsmom roku života. A práve na jej pohrebe sa mi moja dcéra priznala, že na biblickom kurze angličtiny uverila. Čakala, že budem protestovať. Ale ja som už nemohla – nevedela povedať ani slovo proti Hospodinovi, čo dcéru mimoriadne udivilo. Začala chodiť do zboru a so sebou zobrala i mladšiu sestru, ktorá čoskoro uverila tiež. Keď sme neskôr preberali tieto udalosti, zistili sme, že práve v tomto období, a to nevedojak, ani sme to nepobadali, stratil sa aj manželov veľmi nepríjemný zlozvyk.

A ja? – Získala som pokoj, radosť zo života – smútok s beznádziejou odišiel. Srdce, ktoré bolo predtým prázdne, naplnil Pán: zoslať mi dary Ducha Svätého. Horkosť ma zrazu opustila, vedela som odpustiť, naplnila ma túžba žiť v Kristovej láske.

Ako neveriaca som brávala do rúk Bibliu – videla som v nej cennú historickú knihu. Ale množstvo bojov, ktoré videl izraelský národ, ma odrádzalo. Teraz v zborovom spoločenstve prijímam Božie Slovo – každú udalosť Izraela, každé Pánovo podobenstvo nielen ako historickú správu, alebo poučnú kázeň, ale ako podobenstvo, ktoré je aktuálne pre náš čas, pre mňa osobne, prihovára sa mi v každej životnej situácii, učí ma. Božie zaslúbenia neboli predsa adresované iba starovekému Izraelu, ale smerujú ku mne, do môjho srdca, k mojim dcéram, k mojej rodine. Pochopila som, že Pán sa obetoval nielen za ľudstvo vo všeobecnosti, ale ťažko trpel a zomrel i za mňa – za mňa, osobne za mňa. Pochopila som, že som nebola, ako sa mi to zdalo, bezhriechna – nevediac kráčať som cestou zatratenia. Naučila som sa, že viera mi umožňuje každý svoj problém predostrieť Pánovi, každú svoju starosť zložiť na Neho, pochopila som, že Jemu na mne ozaj záleží.

Viera mi pomohla takrečeno vo všetkom: s údivom som pozorovala, ako moje mnohé nemoci, ktorých sa mi dostalo viac než iným ľuďom, ustúpili. Pán ma z každej choroby vylicil alebo ju doviedol do znesiteľného stavu.

S manželom si často navzájom pripomíname situácie z minulosti, keď nám Pán pomohol a zachránil nás, a to nielen teraz, keď už z Jeho milosti veríme, ale aj vtedy, keď nám viera chýbala alebo bola slabá. Miloval nás i v čase, keď sme ho odmietali a nehládali Ho.

Naučili sme sa celá rodina pravidelne starozákonne sláviť Deň vďakyvzdania. Vtedy rekapitulujeme všetky udalosti roka v našich životoch a Pánovi ďakujeme za milosť a odpustenie, ktorými nás obdaril.

Teraz už mám sedemdesiat rokov. Je to vlastne už staroba. A tá, v chorobe –

bez detí, ktoré sú z dôvodov povolania vzdialené – je neľahká; doslova ťažká. No Pán ma pozdvihuje, rieši moje problémy, pomáha v ťažkostiach. Naplňa mi život, ktorý sa už skláňa, zmysluplným pokojom. Aj keď sa blíži bezvládnosť, ešte vždy môžem modlitbou prosiť za život svojich detí v nádeji, že budú kráčať v Pánových šlapajách, prosiť za svoje manželstvo, za pomoc a silu, za vernosť Pánovi a pripravenosť na šťastný návrat do Jeho rúk: radosť Hospodinova je mojou silou!

Preto nerozmýšľam o smutnom konci života, neverím v jeho beznádziejnosť. Drží ma nádej a zachraňuje viera, že mi Pán dá milosť spočinúť v Jeho blízkosti, vidieť jeho tvár: to je to najväčšie šťastie, ktoré môže človeka postretnúť.

Pane, prosím, nech sa tak stane! Amen!

-L.-

Pútnická pieseň

*Pozdvihujem si oči k vrchom:
Odkiaľ mi príde pomoc?
Od Hospodina moja pomoc,
ktorý učinil nebo i zem.
Nedá klátiť tvojej nohe;
tvoj ochranca nedrieme.
Nie, nedrieme
a nespí ochranca Izraela.
Hospodin je твоjím ochrancom,
Hospodin ti je clonou po pravici;
slnko ta vo dne neraní úpalom
ani mesiac v noci.
Chrániť ta bude Hospodin
pred každým zlom,
On bude chrániť tvoju dušu.
Hospodin bude chrániť
tvoje vychádzanie i tvoje vchádzanie
odteraz až naveky.*

Žalm 121

Búvaj, dieťa krásne...

Búvaj, dieťa krásne..., alebo *Čas radosti, veselosti...*, či *Daj Boh šťastia tejto zemi...* atď. Veď kto by nepoznal tieto a ďalšie koledy? Už dávno pred Vianocami sa ukrádajú do našich uší v nákupných centrách a supermarketoch, neprekáža im hluchý zástup ľudí pechoriaci sa s košíkmi plnými akciových mandarínok a údených krkovičiek. Dokonca ani pravidelné a uchu nepríjemné pípanie registračných pokladníc už dávno neruší melódiu či rytmus tohto vianočného „podmazu“. Vôbec sa to tam nehodí, ale postupne sme si zvykli. A možno o chvíľu, ak si nedáme pozor, nám ten pipavý zvuk pokladníc vo vianočných koledách bude aj chýbať, takže nakoniec o pár rokov budú obchody s muzikou predávať dva druhy koled – jeden s pravidelným pípaním pokladníc a druhý čistý, bez tohto neodbytného zvuku. Koledy okorenené pípaním registračných pokladníc – zdá sa vám to absurdné, ale toto je najčastejšie vianočné hudobné aranžmán pre bežného človeka.

Druhé a tiež veľmi rozšírený vianočný aranžmán či menu bežného človeka je návšteva kostola na Štedrý večer. Zase prichádza človek do zhromaždenia a znovu počuje o Ježišovi, ako sa narodil, aby spasil svet. Veď čo iné by mal počuť v tento najsviatiočnejší večer? Samozrejme, že o narodení. Na tom nie je nič zlé. Horšie ako zlé je niečo iné. Pre časť ľudí, ktorým sa chcem aj touto úvahou s najlepším úmyslom prihovoriť, Ježiš väčšinou nikdy nevyrastie. Ostane navždy Ježiškom, ktorý „tíško, pokojne sní, spí“. Vlastne niet sa čomu diviť, keď zavítajú do kostola iba vo vianočnom čase betlehetských jasičiek a dospelý Pán sveta by tam pôsobil ako slon v porceláne a ani do jasičiek by sa nezmestil. Všetko, čo poznajú, je spiace dieťa, ktoré anjelsky spí pod láskavým dozorom Márie a Jozefa, vyhrievané zvieracím inkubátorom v tradičnej zostave: somárik, krava či vól a zopár ovečiek. Ani sa nedivím, že s týmto Ježiškom bežní ľudia veľmi nekonzultujú svoje životné rozhodnutia. Veď čo vám už spiace bábätko poradí? Čo už za múdrosť či poznanie môže malé, spiace nemluvňa človeku dať?

Samozrejme, že žiadne. Avšak problém je na našej strane. Sme to my, komu nadmieru vy-

hovuje Ježiš na spôsob malého spiaceho pachoľiatka, *dudľaj, dudľaj dudľaj da*. Len ho, nedaj Bože, nezobudíme, a už v žiadnom prípade ho nenecháme vyrásť do dospelosti. Lebo to by sa nám začal starať do života a to my nechceme. Dospelého Ježiša neucičikate cumlíkom či extra špeciál antialergickým sunarom. Ani pampersky na akciu nezmenia jeho názor. Ak necháme Ježiša dospieť, začne sa nám starať do života, upozorňovať na naše hriechy, zakopnutia či našu detskú vieru. Ako hovorí môj otec: Malé deti malá bieda. Malý Ježiško – malé či takmer žiadne starosti. Veľký Ježiš – veľké starosti. Takže si radšej zakonzervujeme tieto detské, čisté a nepoškvrnené Vianoce, to ružolíce, napapkané spokojné bábätko. Ako bratský Sovietsky zväz uchoval večného V. I. Lenina, aj my si Ježiška radšej nabalzamujeme, len aby nevyrástol do dospelosti. Tak ostáva malinký a spiaci vo svojom betlehemskom mauzóleu. A raz do roka sa k nemu príváľi zástup tlačiacich sa ľudí, aby sa pozreli, či je tam a či sa za ten rok trochu nescvrkol.

A pritom, aká škoda! Všetci si predstavte, hlavne vy, čo máte vlastné deti. Predstavte si, že by nikdy nevyrástli a naveky by ostali v plienkach. Aká škoda, keby sme sa nedožili ich prvých nádherných skomolenín, keď sa pokúšajú niečo povedať. Alebo ich prvých krokov či pádov. Prvý školský deň, maturita, sobáš atď. Ja viem, čím budú staršie, tým vlastnejší bude ich názor na svet, na nás. A začnú nám pripomínať naše pochybenia a stane sa, že ich názor bude lepší, ich presvedčenie vytrvalejšie. Stanú sa partnermi a už ich neopijeme rožkom či rozprávkou. Ale každý dobrý rodič sa teší v hĺbke srdca, že jeho dieťa vyrastie z plienok a bude raz dospelým človekom, partnerom. Myslím, že to my rodičia oceníme najmä vtedy, keď zostarujeme a budeme odkázaní na pomoc svojich detí. Úprimne sa priznám, že by som sa bál staroby ako čert kríža, keby sa o mňa malo starať sladko spiace nemluvniatko. Proti tejto nemluvniatkovskej starostlivosti dokonca aj sociálne inštitúcie tohto štátu vzzerajú na pohľad lákavo. A nechcem si ani predstaviť, že by ma aj samotnou bránou smrti viedlo nemluvniatko, a to ešte spiace. No a zobudí ho vtedy, pred bránou smrti a večnosti bude už neskoro.

Búvaj, dieťa krásne... Áno, nech si na Vianoce pospí, veď sa iba teraz narodil. Ale potom, keď sa zobudí, prosím vás, nedajme ho znovu do umelého spánku, nezabudzujeme ho. Nechajme ho rásť, aby nám ako dvanásťročný pripomenul, že nielen On, ale aj my musíme byť vo veciach Otca nebeského. A keď ako dospelý muž vstúpi do našej vyprahutej duše a ohlásí príchod kráľovstva Božieho, počúvajte ho. A nielen počúvajte, ale aj nasledujte. Sedme mu pri nohách ako

Mária a počúvajte slová dospelého Božieho syna. Lebo len dospelý Ježiš môže zomrieť, aby sme my mohli žiť. Len s dospelým Ježišom môžeme budovať skutočný vzťah. Len dospelý Ježiš má kľúč od brány večnosti. Bábätko ani nedočiahne na kľučku. *Búvaj dieťa krásne...* Dnes ešte búvaj. Ale my nezaspíme v čarovnom opojení a nezabudneme, že Dieťa sa narodilo a spí, aby rástlo až na dospelého Ježiša. A aby tak podobne rástla aj naša viera. Požehnané Vianoce.

ADRIAN KACIAN

Radosť by bola asi tým správnym slovom, ktoré by vystihlo vystúpenie detí piateho ročníka z Evanjelickej základnej školy (EZŠ) v našom chráme 15. 11. 2009. Vystúpeniu v kostole predchádzala návšteva v Dome Dobrého Pastiera v Sučanoch, kde boli deti svojim spevom, piesňami a scénkou pozdravili našich starkých. Srdečné prijatie a ich radosť v očiach dodali deťom odvahy a mohli tak prežiť požehnané chvíle.

Svoj program začali pripravovať počas školy v prírode v Kľačne už začiatkom októbra a docvičili počas triednických hodín. Veľká vďaka patrí pani učiteľkám Bodnárovej, Borcovanovej, Jarošovej, Ruttkayovej, ktoré sa deťom venovali a spolu s nimi dokázali pripraviť veľmi pekný program. Je milé vidieť, ako Pán Boh koná i v živote detí, a aké to môže byť povzbudzujúce pre mnohých ľudí.

Veríme, že vystúpenie detí z EZŠ nebolo posledné a že nás prídu ešte pozdraviť a budeme môcť opäť spolu prežiť úprimnú radosť.

ab

V ČOM SPOČÍVA SKUTOČNÁ KRÁSA VIANOC

**Náhlime sa, tlačíme sa, strkáme jeden do druhého...
Skutočná krása Vianoc sa nachádza
skôr v jednoduchosti**

V horúčkovitom tempe vianočného času neraz zabúdame na poslanstvo Vianoc. Na prísľub zvestovaný Vianocami. Bývame často v zajatí toho, čo všetko musíme stihnúť na poslednú chvíľu: náhlime sa, tlačíme sa, strkáme jeden do druhého a takmer na zem zrazíme človeka, ktorý zháňa taký či onaký extra darček, ktorý si my naozaj nemôžeme dovoliť.

Nie je celý ten zhon a chorobná náhlivosť vlastne satanovou pomstou Pánu Bohu – odvetou za vtelenie – narodenie Syna Božieho? Neoslepuje nás satan leskom, zvonením zvončiekov a cinkaním pokladnic v obchodoch? Trblietavými ulicami? Neprestali sme dbať na to podstatné – myslieť na poslanstvo mieru medzi všetkými mužmi a ženami? Na prísľub radosti ľuďom dobrej vôle?

Skutočnú krásu Vianoc možno najskôr nachádzať v umení počúvať. Čím viac načúvame okolitému svetu, tým väčšími si uvedomujeme bolesti a nemoci, núdzu a chudobu okolo nás, ale i hnev, nenávisť, vypätia a vyčerpania, v dôsledku ktorých trpia ženy i muži. A práve ženám a mužom, deťom, mladým i starým môže poslanstvo Vianoc priniesť nádej: vianočný prísľub môže pozdvihnúť oči zlomených, týraných, zranených, ukrivdených.

Jedným z najväčších darov, ktoré môžeme priniesť na Vianoce svetu, každému mužovi, každej žene, každému dieťaťu, je dar lásky – láskavosti. Spomeňte si so mnou, ak ste sa s ním stretli, na humoristický seriál výtvarníka

Johnnyho Harta spred niekoľkých rokov, v ktorom vystupuje postava Wiley. Hľadá odpovede na najzávažnejšie otázky života. Jedna z nich je určite „vianočná“. Na prvom obrázku sa totiž Wiley pýta: Čo sa vlastne stalo s láskavosťou? Kde sa podela?

A odpovedá si týmito veršami:

Prečo ľudia neľutujú síl iným trable spôsobit?

Prečo naprotiveň iným šťastie kazia, hoci vedia, že sa im zlo dvojnásobne vráti?

*Prečo tak radi zraňujeme,
práve tých, ktorých milujeme?*

Prečo človek milé slovo takmer nevysloví?

Prečo rana za ranou sa vlastne valí?

Prečo sa nesprávame, ako káže jeden výrok dobre známy?

Konajme tak, ako by sme chceli, aby konalo sa s nami.

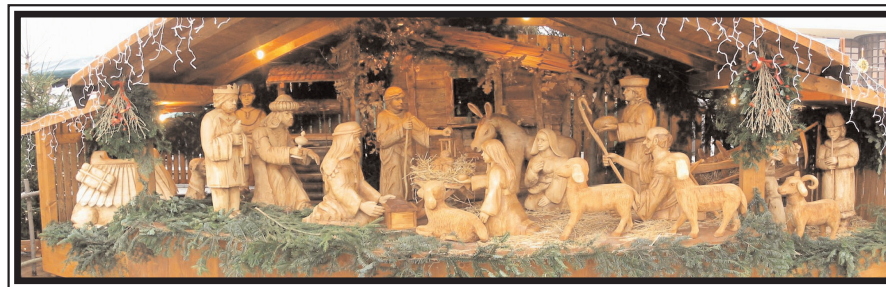
Prečo chyby druhých nám veľmi prekazujú, no tie naše...

Odpustenie s láskavosťou vyženú i diabla z dverí...

Darujte, drahí moji, na Vianoce, dar trvalej hodnoty. Nájdite a darujte stratenú Láskavosť a priložte k nej jej milú sestru, tiež stratenú, Nezištnosť. Do toho, skúste to! Veď práve pre vás je to maličkosť. Udivíte ľudí okolo vás, ohromíte svet. Do toho, buďte láskaví a nezištní ostošesť! Práve také šoky vyliečia dnešný chorý svet.

BRIAN CAVANAUGH

Z KNIHY KOLIK VÁŽI SNĚHOVÁ VLOČKA

NAJVÄČŠÍ VIANOČNÝ DAR PRE DETI JE:

VZÁJOMNÁ LÁSKA RODIČOV

Deti sú hosťami svojich rodičov. Prichádzajú na miesto, ktoré je pre ne prichystané, načas zostanú, ale potom – o pätnásť, dvadsať alebo dvadsaťpäť rokov – odchádzajú, aby si vytvorili svoj vlastný priestor. A hoci rodičia hovoria o „našom synovi“ či o „našej dcére“, tieto deti nie sú ich vlastníctvom. V mnohom ohľade sa prejavujú ako „cudzinci“. Rodičia ich musia spoznávať, objavovať ich prednosti a slabosti, doviesť ich na cesty dospelosti a dovoliť im, aby mohli konať podľa ich vlastných rozhodnutí.

Najväčší dar, ktorý môžu rodičia deťom dať, je ich vzájomná láska. Práve prostredníctvom takejto lásky môžu vytvárať priestor, v ktorom niet miesta pre úzkosť. V takomto prostredí môžu deti vyrastať, nachádzať sebadôveru a nájsť dobrý spôsob, ako si zvolíť vlastnú životnú cestu.

VYTVORENIE SPOLOČNÉHO DOMOVA

Množstvo ľudských vzťahov možno predstaviť ako prepletené prsty rúk. Naše osamotenie spôsobuje, že sa navzájom usilujeme priblížiť. No toto vzájomné zblížovanie môže byť aj utrpením, neraz nezmerným, pretože byť blízkym niekomu ešte nemusí odstrániť osamotenie.

Mnoho z takto prepojených vzťahov sa rozpadne, ak sa v nich vyskytne to, čo vzťah dusí a vyčerpáva. No ľudské vzťahy majú byť predsa iné – majú byť ako dve zopäté ruky. Môžu sa od seba oddialiť, to áno, no dotyk predsa nemsie byť prerušený. Musia sa navzájom dotýkať, čo i len končekmi prstov. Iba tak vytvoria priestor, ktorý môže byť malým stanom, domovom, bezpečným miestom pre bytie.

Skutočné vzťahy medzi ľuďmi majú ukázať Hospodina. Sú ako modlitby. Niekedy sa ruky zopäté k modlitbe dotýkajú celou plochou a načas sa od seba oddialia. A tak sa odďaľujú a približujú, ale nikdy nestrácajú dotyk. Modlia sa k Tomu, ktorý ich dal dohromady.

HENRI J.M.NOUWEN
Z KNIHY CHLĚB NA CESTU

Podivuhodný príbeh vianočný

Nora Baráthová

Starec pribuchol bránku a vyšiel na ulicu. Zo zvyku sa obzrel: jeho dom stál ako veľký, tmavý, opustený koráb. A on sám si pripadal ako večný pútnik. Pútnik za ničím.

Cesta za dedinou sa strácala v hmle. Pomaly vykročil do neistoty. Strhol sa len na pozdrav neznámej ženy.

– Aj ty ideš hľadať šťastie? – spýtala sa.

– Cože? – prekvapil sa.

– Ty si nepočul o tom, že sa narodilo zázračné dieťa, ktoré rozdáva ľuďom šťastie?

– To bolo dávno, – spomenul si na betlehemske dieťa.

– Nie, nie, to sa stalo teraz. Poď so mnou, uvidíš!

Proti vlastnej vôli poslúchol. Vždy bol zvedavý.

– Vieš, – začala rozprávať žena bez vyzvania, – som v koncoch. Stratila som prácu. A kde si nájdem inú, keď som dva roky pred penziou? Som neperspektívna. Aj by som sa uskromnila, ale z čoho?

– A muža nemáš? – spýtal sa starec.

– Zomrel pred rokom, chudák. Infarkt. Ustavične sa za ničím naháňal. A syn... Šiel za prácou do Ameriky. Po dlhom čase mi napísal, že sa tam oženil a domov sa už nevráti.

Mlčky kráčali ďalej. Odrazu žena zhĺkla: pri ceste sedel mladý muž.

– Vstaň, – povedala. – Prechladneš!

– Daj pokoj!

– Vstaň, lebo zamrzneš!

– Nech! Čo z takého života!

– Nechaj toho opilca, – povedal starec žene, ale ona neposlúchla.

– Čo sa ti stalo, chlapče? – pýtala sa účasťne.

– Čo... Včera ma prepustili z basy. Kamoši na mňa zvalili vlámačku... a nebol som pri tom, prisahám! Lenže ich tatko-

via mali vplyvných známych a ja... Odšedel som si tri roky. Doma predom mnou zamkli dvere. Kam mám ísť? A čo budem robiť, kto vezme kriminálnika do práce?

– Poď s nami, – vyzvala žena nešťastného mládenca. – Ideme hľadať šťastie.

– Šťastie? – uskrnul sa, ale vstal. Pre „hlúposť“ mal vždy porozumenie. A napokon – nemá už čo stratiť.

A tak išli ďalej traja.

– Aha! – zastavil sa mládenec po chvíli.

– Čo je to tam na kraji cesty?

Dieťa a pes. Navzájom sa ohrievali.

– Vstávaj, malý, kde bývaš? – spýtal sa mládenec.

– Nikde, – odvrklo dieťa.

– Juj, netáraj! Už sa aj pakuj domov, uvidíš, ako ťa rodičia zmlátia.

– Nemám rodičov.

Žena a mládenec pozreli na seba.

– Umreli tí?

– Žijú.

– Obaja?

– Hej.

– Ach tak, – povedal mládenec. – Už tomu rozumiem. Ty si ušiel z detského domova.

– Hej. Čo si myslíš, že v decáku je nejaký život? Ustavične chodíme v jedných handrách, a čo nám dajú jesť, to sú všetko rovnaké pomyje. Na nič niet peňazí. Keď nám niekto prihrá šaty, riaditeľ vyberie, čo je lepšie, a potom s tým kšeftuje.

– Bože môj, – povedala žena. – A kde si vzal toho psika?

– Toho voľajákí ľudia vyhodili z auta a ufujazdili.

– Jasné, – skonštatoval mládenec. – Chceli sa ho zbaviť ako tí tvoji teba.

– Presne, – súhlasilo dieťa.

– Poď, – chytila ho žena za ruku, – aj ty pôjdeš s nami hľadať šťastie.

Napokon kráčali štyria a pes. Starec

odrazu zaváhal: s takými ľuďmi má ísť ďalej? Pochybná ženská, kriminálnik a opustené decko. Čo ho po ich starostiach. Celý život žil česne.

V tej chvíli sa pred kráčajúcimi vynoril domec. Starec sa zarazil: túto cestu poznal ako vlastnú dľaň a bol ochotný odprisahať, že tam nikdy žiadna stavba nestála.

Okolo bolo plno ľudí. Z dvier vychádzali jedni s radosťou, druhí so zvesenými hlavami. Hoci sa im žena i mládenec prihovárali, nikto neodpovedal. Konečne prišiel rad aj na nich.

Prvý vošiel starec. S údivom pozrel na dieťa v jasličkách.

– To nie je možné, – povedal vzrušene. – Betlehemske dieťa... Ale veď to sa narodilo pred dvetisíc rokmi!

– Áno, – prikývlo chlapča so svätôžiarou. – Som tu znova. Potrebovali ste ma. Povedz, čo ťa trápi? Ako ti môžem pomôcť?

– Vidíš, som už starý človek. Nemám toho veľa do konca... Dal by si mi ešte kúsok šťastia?

– Tebe? – začudovalo sa betlehemske dieťa. – Veď ty si dostal v živote priveľa milosti. Dosiahol si také postavenie ako málokto. Uznávali ťa, vážili si ťa, ba aj obdivovali...

– Ale to všetko už len bolo, – namietal starec. – Potom... potom ma zo dňa na deň nikto nepotreboval. Musel som ustúpiť mladším. A niet horšej veci, ako myslieť na to, že už nemám pre čo žiť. Ani pre koho.

Betlehemske dieťa chvíľu mlčalo, no potom sa spýtalo:

– A prečo si lásku vymenil za kariéru?

– Vieš... nechcel som byť viazaný.

– Vidíš, – povedalo smutne betlehemske dieťa, – ostal si sám. Lenže aj tak ti hovorme: stále máš priveľa šťastia. Toľko, že z neho môžeš rozdávať iným.

Mládenec a žena sa opäť pozreli na seba. Čo oni môžu žiadať, keď tento ctihodný starec tak dopadol... Veď oni dvaja si potom už vôbec nič nezaslúžia.

Len dieťa pristúpilo bližšie k jasličkám.

– Nie je ti chladno? – spýtalo sa betlehemskeho dieťaťa. – Lebo mne bolo tam, na ceste. Na, tu máš môjho psa, bude ťa ohrievať.

– Ďakujem, – odpovedalo betlehemske dieťa. – Nezapudnem na teba.

Pozemské dieťa však tejto reči nerozumelo. Ešte raz sa obzrelo za psom. Starec si všimol ten rozlúčkový pohľad. A odrazu mu to dieťa zosobnilo jeho vlastné, ktoré sa k nemu nikdy nemohlo hlásiť.

– Doma tiež mám psa. Aj mačku, – povedal dieťaťu, keď všetci vyšli z domu. – Dám ti ich.

– Naozaj? – chytilo ho dieťa za ruku, no vzápätí zosmutnelo. – Ale... kam s nimi pôjdem? Keď sa vrátim do decáku, vezmú mi ich.

– Nikto ti nič nevezme, – povedal starec. – Ostaneš u mňa. Aj vy dvaja môžete, – pozrel na mládenca a ženu. – Mám veľký dom, aj záhradu. Ty, – povedal žene, – by si mala dosť roboty okolo domu, nemusela by si si zháňať nové miesto. A tebe, – pozrel na mládenca, – tiež nejakú robotu nájdeme.

– Ty nás chceš takých, akí sme? – vyhrklo mládenec.

– Áno, – prikývol starec a odrazu sa rozhodol, že sa na chvíľku vráti k betlehemskeému dieťaťu a povie mu, že malo pravdu. Dostal až priveľa šťastia. A veľmi veľa jeho milosti. Môže z nej rozdávať.

Obrátil sa k domčeku a zdúpnel. Nikde nič! Žiadna budova. Nijakí cudzí ľudia. Len tí jeho. A práve takí začudovaní ako on.

– Čo budeme robiť? – šepľala žena.

– Pôjdeme domov, – odpovedal starec.

– Kam? – spýtal sa pre istotu mládenec.

– No predsa ku mne, – usmial sa starec. – Veď som vám to už povedal.

A opäť kráčali štyria. Boli vlastne piati. Šlo s nimi aj betlehemske dieťa, ale tentoraz sa im nedalo poznať...

Zvony, zvony, zvony – tá hudba miest a obcí, krajov, výšin i údolí

Vianočná pohľadnica písaná v máji 2009

Zvonía na deň, mne na noc, hovorí jedna z najznámejších slovenských básní: a naozaj, zvony zvonía pri rozličných príležitostiach. V nedeľu pozývajú do chrámu sláviť Hospodína, inokedy vyprevádzajú zosnulých na večný odpočinok. Neraz varujú: pred ohňom, vodou či iným nebezpečím. Alebo upozorňujú na zľú skúsenosť, človečenskú tragédiu. Takým je i jeden z najväčších zvonov na svete – Zvon padlých, ktorý vyzváňa v Taliansku každý večer o pol desiatej, a to na pamiatku padlých vojakov 1. svetovej vojny, ktorí v tomto kraji – v neopísateľne krásnej kotline – viedli ťažké boje. Vyhotovený bol z kanónov, ktoré zostali na bojisku. Umiestnený je na dvoch mohutných pylónoch na návrší Colle di Miravalle, vysoko nad talianskym mestom Rovereto – nad riekou Adiciou i nad pamätníkom Assario Castel Dante, ktorý stojí na mieste dávneho pobytu renesančného básnika Danteho, ktorý práve na týchto miestach písal jedinečnú Božskú komédiu.

Pýtate sa, prečo vás pozývam k veľkému zvonu do vcelku málo známeho talianskeho mesta Rovereto? Odpoveď je prostá: citím povinnosť podeliť sa o nezabudnuteľné zážitky: do Rovereta som sa dostal so slovenským „antimilitaristickým“ autobusovým zájazdom, ktorý zorganizoval zakladateľ Spoločnosti Milana Rastislava Štefánika, Peter Pavel Uhlík, vážený pán emeritný učiteľ z Brezovej pod Bradlom, a to na počesť 90. výročia tragického úmrtia vynikajúceho slovenského politika a československého štátnika, vojaka a astronóma Milana Rastislava Štefánika. Na takto organizovaný tematický zájazd sa prihlásilo takmer sto ľudí, preto musel zorganizovať zájazdy dva. Mne s manželkou sa ušlo miesto v druhom turnuse zájazdu, ktorý sa vybral 31. mája 2009 na takrečeno celý týždeň do piatich európskych krajín „manifestovať“ proti vojne, pokloniť sa Štefánikovej pamiatke a obdivovať majestátne alpské masívy.

Všetko trvalo týždeň, ale zážitkov sa „napopilo“ akoby za celé mesiace. Rodili sa je-

den za druhým: pán Uhlík bol totiž na zájazde ako skúsený učiteľ skvele pripravený: kilometer za kilometrom pribúdali dôkazy o jeho výnimočných zemepisných, historických, kultúrnych i politických znalostiach, ale i o jeho organizačno-orientačných dispozíciách: v autobuse sedel vedľa pozorného vodiča Pavla Dekánka, známeho československého reprezentanta v motokrose. Ich spoločné „štyri oči“ dovideli na všetko: neprehliadli kľúčové orientačné tabule a zorientovali sa hravo i tam, kde ich nebolo.

Ale nešlo iba o tabule, presnosť, dochvilnosť, učiteľskú priamosť, šlo aj – a najmä – o znalosti, prostredníctvom ktorých pán učiteľ Uhlík všetkých vo svojom autobuse presviedčal, a to právom, o potrebe prekonávať namyslenú slovenskú malosť, krčmovú siláckosť a nevzdelanosť – a obzvlášť tupý, hrabivý, ziskuchtivý nacionalizmus – a to schopnosťou prekonať a prekračovať slovenské hranice, učiť sa dobrým vlastnostiam a objavovať inšpirujúce príklady aj v zaznanom európskom zahraničí, osobitne schopnosti poučiť – učiť sa tak z domácich, ako aj zo zahraničných chýb a nedostatkov.

Hneď prvé rakúske včasné ráno dalo takto zorganizovanej „univerzite“, ktorá si zasadla do „autobusových lavíc“, dobrý impulz: Melk, známy nielen monumentálnym barokom, ale pamätný i z druhej svetovej vojny, inšpiroval autobusové reflexie na vojnové koncentračné tábory: na „schody smrti“, obzvlášť na neďaleký v Ebensee, kde 6. mája 1945 zahynul martinský evanjelický farár Jozef Bučko. Protinacistický Turčiansky Svätý Martin sa navidomoči práve na týchto miestach nemohol neprihovoríť autobusovému auditóriu: práve tu mu bolo dané predstaviť nezabudnuteľné Bučkovo protivojnové evanjelické kresťanstvo, jeho priamosť i rásnosť, čestnosť i šľachetnosť. K martinskému výkladu sa „pridať“ i v súčasnosti platný rakúsky školský „zákon“: vážený pán učiteľ Uhlík všetkým v autobuse predstavil protifašistický paragraf

tohto zákona: každé dieťa rakúskej krajiny musí aspoň raz za život so svojou školou navštíviť koncentračný tábor a na vlastné oči sa presvedčiť o jeho hrôzach.

Krátky podvečer prvého dňa sa odohral v Brixene, pred domom, v ktorom prežil vyhnanecské roky dávny český disident Karel Havlíček-Borovský. Zapadajúce slnko „navigovalo“ pamätnú Havlíčkovu tabuľu a Slováci si v jeho večerných lúčoch pripomenuli i disidentov slovenských. Živo sa rozhovorili: na scénu vystupujú Hana Ponická, Ivan Kadlečík, Dominik Tatarka, hovorí sa o Lukavici, Pukanci a iných slovenských azylových „Brixenoch“. Pripomína sa „Božia obec“ a „Obec diabla“: ich odveké súboje – nielen na nebi a na zemi, ale v každom človečeskom srdci –, ktoré sa odohrávajú aj v tomto čase. Zdá sa, že dnes má opäť, ako už v dejinách mnohokrát, „navrch“ práve Obec diabla: veď útočí, neraz zúri vo – napríklad na kresťanstvo – zvonka i zvnútra usiluje sa zničiť ho paľbou surovej nenávisťi.

A potom už – prešli sme alpské masívy, videli jedinečné autostrády, nádherné jablonové sady a vinice, spoznali „jedným okom“ Trento (tam, kde sa odohrával protireformačný Tridentný koncil, ktorý odštartoval poldruhásto-ročný čas baroka), a potom sa už začalo vynárať z krajiny Rovereto. Turistické príručky ho predstavujú z mnohorakými pohľadmi. A jeden z nich sa naskytl aj nášmu zájazdu: uvideli sme, keď sme zásluhou vodičovho majstrovstva šťastne zvládnutými, tými „najtesnejšími“ serpentínami „vystúpili“ až k impozantnému roveretskému Zvonu pokoja a uvideli nádherné údolie, čarokrásny kraj. Zazdalo sa nám, že vidíme práve ten kraj, ktorý obdivujú turisti, milovníci dávnej Pánovej Palestíny, vo Svätej zemi: vy, ktorí ste tam boli, iste máte dodnes v sluchu echo: keď prídete posledný súd, Pán zhrmazdí všetkých v tomto údolí, ktorého meno je Jezreel. A ak máte údolie Jezreel natrvalo aj v oku, zazdá sa vám, že palestínske údolie má ozaj niečo spoločné s údolím Vallagarina, ktorému je hlavným mestom Rovereto. Možno vršky, ktoré sú prírodnou hranicou tohto údolia, sú o niečo vyššie ako jezreelské pahorky – takmer ako tie, ktoré lemujú našu Turčiansku záhradku: rozsiahla kotlina, na akú by bolo možné zvolať mnohomilióno-

vé zhromaždenie človečenského pokánia. Slovom údolie Vallagarina je úchvatné: uchvacuje nad ním Zvon pokoja – Zvon mieru. Pokľakni, človeče! Obráť svoje srdce!

Nečudo, že nás Peter Uhlík – s nezabudnuteľnou radosťou v úsmeve – práve k tomuto zvonu priviedol. Som presvedčený, že prostredníctvom nás chcel vlastne všetkým Slovákom a Slovenkám, najmä slovenským ziskuchtivým a nenávisným politikom, odkázať skúsenosť 1. svetovej vojny: hlupáčikovia, ľudkovia – babráci, vy fanatici extrémnych bohatstiev, vy milovníci studených i žeravých vojen a hlásatelia krčmovej nenávisťi, počte, vystúpte na toto miesto, ktoré sa nazýva Colle di Miravalle, a pozrite, kam vedie váš extrémny nacionalizmus: kofko mládeže mnohých národov leží v hrobách tohto kraja! A my sme uvideli nielen mohutný zvon, pokrstený menom Maria dolens – Matky trpiacej, ktorý bol uliaty – vytavený zo zbrani 1. svetovej vojny, ale sme sa aj dozvedeli, akou jedinečnou modlitebnou hudbou každý večer, keď o deviatej večer začne zvo-

niť, oblažuje celý kraj. Počúva ho nielen údolie Vallagarina s hlavným mestom regiónu Roveretom, ale počut ho nepochybne ďalej, omnoho ďalej. Zvoní a jeho zvuk sa vznáša k nebesiam: modlí sa za padlých 1. svetovej vojny, medzi nimi Čechov i Slovákov, ktorí v tomto kraji oddali svoje životy za štát, ktorý vymanil český i slovenský národ zo stáročného područia. Áno, vy, ktorí ste sa usilovali Slovákov vymazať z dejín civilizácie, prehrali ste svoj márný boj – okrem iného – i v údolí Vallagarina!

Keď sme odchádzali z návršia a ľúčili sa so zvonom Maria dolens – Zvonom pokoja, vedeli sme, že nezabudneme. Nielen na zvon samotný, ale i na výstavu Jezuliatok z „moderných“ materiálov železa, ocele, plastov, Jezuliatok, ktoré ležia v betlehenských jaslíčkách –, a to v múzeu, len niekoľko metrov od samotného zvona. Mysleli sme v tej chvíli, tam v Roverete pri jaslíčkách, na Vianoce, na to, ako sa tie „roveretské“ odlišujú i neodlišujú od tých našich „martinských“, ktorými nás obdarovala väzená Jitka Petrikovičová. Odlišujú sa použitým materiálom, no neodlišujú sa nadšením, s akým umelci stvárnilli Jezuliatku (Jezuliatka). Stvárnilli ho s jedinečnou umeleckou zaujatosťou: u nás v Martine okolo Jezuliatka je všetko, čo fascínuje na „betlehemoch“: Svätá Panna, anjeli, živé tvory... tisíce rozžiarených pohľadov malých i veľkých detí. Ale v Roverete je Jezuliatko pohodené v kotúchoch ostnatého drôtu.

Odišli sme teda z Rovereta s vianočnými pocitmi a myšlienkami. Spreádzali nás na našej ďalšej ceste horami-dolami, troma krajinami – Talianskom, Francúzskom, Švajčiarskom. Autobus počúval prednášky: o protireformačnom Tridentskom koncile, o reformačnej Žilinskej synode, ale i o obrovských geologických pohyboch, ktoré „natlačili“ masívny Alp do úchvatných geomorfologických prejavov, a to vrchov a hôr takých krásnych, že ich nemožno nazvať inak ako Božím dielom. Obrátili – obracali sme, sfaby v modlitebných žalmoch, „oči k horám“. Prechádzali sme alpskými úžinami, dolinami, útesmi: slnko krajinu nasvecovalo zo všetkých strán – všade tam, kde sme sa radovali, mohli sme sa radovať nielen z alpskej prírody, ale aj z jedinečnej architektúry talianskych autostrád. Vypravovali nás i pod

svetoznámy tunel pod Mont Blancom, spreádzali nás aj na druhej strane Álp cestou do Ženevy, ktorá nás privítala – v roku päťstého výročia narodenia reformátora Jeana Calvina – nielen svojou povestou mesta kalvínskej odkazov reformácie, vlnením vln úchvatného jazera, ale i slovenskými duchovnými a kultúrnymi posolstvami. A tak nečudo, že v univerzitnom autobuse pána učiteľa Uhlíka boli k prednášateľskému mikrofónu pozvané také jedinečné osobnosti ako Štefan Krčméry, ktorý sa zásluhou prezidenta Masaryka v Ženeve liečil: zazneli jeho nezabudnuteľné ženevské verše. Jedným dychom s Krčmérym i Štefan Osuský, Štefánikov priateľ, veľký muž medzivojnového Československa, ktorý mnohonasobne účinkoval v ženevsko-celosvetovej medzivojnovej Spoločnosti národov (prezreli sme si jej paláce) alebo Július Barč-Ivan, ktorý nás obdaroval nádhernými švajčiarskymi esejami. To všetko bolo našim duševným predkrmom, ktorý pokračoval doslova duševnými hodmi v Chamonix pod francúzskymi svahmi Mont Blancu.

Tam sa ukázalo naplno, čo mal na mysli Peter Pavel Uhlík, keď nás na tieto miesta priviedol: spolu s ním sme si zastali, stádočko malé, ponajprv pred dreveným domom – hvezdárňou Milana Rastislava Štefánika. Na jej stenu sme uložili veniec vďakov: ďakovali sme v tej chvíli nielen za Štefánikom aktualizované, oddávna prizvukované: Modlí sa

a pracuj!, ale boli sme vďační i za jeho: Ja sa prebijem, lebo sa prebiť chcem! Práve toto štefánikovské echo vyzvalo väčšinu z nášho zájazdu k jednoznačnému rozhodnutiu: áno, vyvezieme, vyvezieme sa na najvyššie dostupné miesto tohto ozaj Bieleho vrchu: nech je to akokoľvek nebezpečné. Tak sa i stalo: väčšina z nás mala odvážne srdce, a preto sa mohla kochať alpskými zázračnými pohľadmi na Aquille du Midi vo výške 3842 metrov – pozrite si webovú stránku (<http://www.youtube.com/watch?v=rLTr-jTeaqNw>), odkiaľ je už len na „skok“ – o tisíc metrov vyššie, na samotný Mont Blanc. Na taký výstup, ktorý Milan Rastislav Štefánik absolvoval niekoľkokrát, sme, samozrejme, nemali príležitosť: väčšina z nás nemala nielen kondíciu, príslušný výcvik, ba ani zdravotné dispozície, i keď milý brat Uhlík – ak by bola príležitosť na expedíciu – by iste ani na minútu nezaváhal.

No predsa sa počas nášho zájazdu uskutočnilo niečo ako „výstup na Mont Blanc“: bol to vlastne sen milej sestry Evy Groh, ktorá zatúžila previezť sa ponad Alpy z francúzskej na taliansku stranu. A prebila sa, lebo sa prebiť chcela: vyviezla sa, akékoľvek „neprekonateľné“ boli jej zdravotné ťažkosti, nielen do výšok Aquille du Midi, ale odtiaľ ďalšími lanovkovými spojmi, doslova „ponad Alpy“, na taliansku stranu. Objala si, obrazne povedané, štefánikovský svet ponad

dve štefánikovské krajiny – Francúzsko a Taliansko. Všetci sme obdivovali jej odvalu a v jej odvahe i odvahu váženej lekárky MUDr. Zlaty Šalingovej, ktorá nezaváhala: veď nemohla nechať milú Evu Groh napospas možným – nepredvídaným ťažkostiam. Nemohla ju opustiť, preto si k nej s príznačnou rozhodnosťou prisadla. A keď k tým ťažkostiam ošaf došlo, a milá Eva zrazu potrebovala pomoc, v tej chvíli sa telefonicky spojili a láskavo jej pomáhali i alpský „anjeli“: asistovali jej na každej prestupnej stanici – nemusela si zúfať. Preletela nad Alpami sfaby na anjelských krídlach.

Uskutočnil sa príbeh takrečeno štefánikovský. Vesmír bol „na dosah“. Božie končiare i Božie hlby Jeho dielom sú! On stvoril more, zem a všetko, čo živé je: Vojdite, plesajte...!

„Neubránila som sa slzám dojatia“, povedala nezabudnuteľná Eva Groh, keď nám svoj alpský zážitok v autobuse opisovala. Rezonoval v nás počas všetkých ostatných zážitkov, ktoré nám priehrštim rozdávala autobusová univerzita Petra Uhlíka na ceste domov. A rezonuje v našich srdciach i naďalej: to Eva Groh pozýva k vianočnému spevu Nezúfaj, stádočko malé!

Nezúfaj, zvoní Zvon pokoja – Maria dolens! Vďaka vám, milý pán brat Uhlík, vďaka vám, milí z Brezovej pod Bradlom, Košíc, Bratislavy, Myjavý!

MILOŠ KOVAČKA

*Do svojho vlastného prišiel, a Jeho vlastní Ho neprijali,
ale tým, čo Ho prijali, dal moc stať sa deťmi Božimi.*

Centrum kresťanského vzdelávania v Martine

sa rodí ako vízia školského programu, ktorý by sa mal postupne v dobrej nádeji uskutočňovať v Martine, a to na pilieroch Biblickej školy a Evanjelickej základnej školy, ktoré sa na našom Memorandovom námestí, ba i na okolí postupne rozrastajú natolko, že v tomto roku začali praskať „vo švíkoch“.

Áno, tieto dve ustanovizne, ktoré si vysnivali, keď prišli v uplynulých deväťdesiatych rokoch do Martina Hroboňovi, obzvlášť Bohdan Hroboň junior, začali sa čínorodo hlásiť k životu. Postupne, nielen jedinečne obnovenými budovami, ale aj invencným programom, orientovaným na duchovnú obnovu slovenskej spoločnosti, oslovili tak martinský evanjelický zbor, ako aj mesto Martin, Žilinskú univerzitu, Slovensko, ba i ďaleké zahraničie.

Obe inštitúcie sa stali obľúbenými a získali si vážnosť. Preto do nich žiaci i študenti vďačne prichádzajú. Rodičia do Evanjelickej základnej školy s pozoruhodným záujmom prihlasujú svoje deti, kam ich navidomoci pozývajú prifaľzovaný školský projekt, ktorý sa usiluje do života presadiť dôležité duchovné úlohy našej doby. Hlavnou spomedzi nich sa javí úloha zastaviť evidentne nebezpečný rozpad odvekých duchovných a mravných hodnôt, ktorý viditeľne postupuje takrečeno vo všetkých oblastiach verejného a spoločenského života na Slovensku.

Mnohí si kladú otázku: Kto tento trend zastaví? Politické strany? Vedecké alebo kultúrne inštitúcie? Cirkev? Mravné autority? – Jasná a jednoznačná odpoveď na takto položenú otázku neprichádza aj preto, lebo spoločnosť ako celok si takto formulovanú otázku nekladie so zodpovedajúcou urgentnou naliehavosťou.

Domnievame sa, že generáciu mladých ľudí, ktorí vstúpili alebo vstupujú do stredného veku, ktorí si zakladajú rodiny a vychovávajú deti, začína znepokojujúca otázka „stavu verejných vecí“ a postavenia budúcich generácií v našej krajine zaujímať. A aj z tohto dôvodu – nielen s rešpektom voči moderným pedagogickým formám výučby alebo vynikajúcej angličtine – prichádzajú do Evanjelickej základnej školy v Martine, ktorá dáva taktne a presvedčivo najavo, aké je dôležité dávať v našich časoch hlásať evanjelium, na ktorom už viac ako dvestisíc rokov stojí svet Božích i ľudských zákonov.

A reagujú nielen rodičia – reaguje aj ich okolie, občania, priaznivci a sympatizanti, reaguje i mesto Martin, ktoré si v uplynulých rokoch začalo čoraz zreteľnejšie uvedomovať, aký veľký význam majú školské diela martinských evanjelikov. Aj preto prijalo v nedávnych týždňoch doslova historické rozhodnutie: jednoznačným hlasovaním mestského zastupiteľstva (v pomere 24 : 1) schválilo návrh primátora Andreja Hrnčiara, podľa ktorého mesto Martin, a to na základe všeobecného rešpektu voči doterajšej

školskej práci martinských evanjelikov prenájme na päťdesiat rokov Evanjelickej základnej škole v Martine pozemky s tromi budovami materskej školy, ktoré stoja na južnej strane – za zrekonštruovanou budovou martinského evanjelického patronátneho gymnázia.

Mesto Martin týmto rozhodnutím učinilo doslova historické rozhodnutie. Možno ho porovnať k postupu turčianskosvätomartinského obecného zastupiteľstva, ktoré sa v 60. rokoch 19. storočia rozhodlo všestranne, a to tak materiálne, ako aj mravne podporiť v Martine zrod martinského evanjelického gymnázia.

Zasadnutie presbyterstva martinského evanjelického zboru si na svojom ostatnom decembrovom zasadnutí so záujmom vypočulo informáciu Bohdana Hroboňa o žičlivom rokovaní i hlasovaní mestského zastupiteľstva a vyjadrilo za výnimočný prejav dôvery mesta voči martinským evanjelikom hlbokú vďačnosť. Krajší viačnosť darček si na Memorandovom námestí ozaj nemožno predstaviť!

Presbyterstvo sa pri tejto príležitosti zoznámilo s prezentáciou – víziou Bohdana Hroboňa, ktorý so zjavným zaujatím predstavil perspektívy budovania Centra kresťanskej kultúry v Martine, ktoré chce byť nielen sústavou škôl, prepojenou s okolitými kultúrnymi inštitúciami, najmä Maticou slovenskou a Slovenskou národnou knižnicou, s úlohami mesta Martin ako Centra národnej kultúry Slovákov a Slovenska, ale chce i stavebnými úpravami zásadne rozšíriť jestvujúce priestorové kapacity školských budov, a tak celé prostredie zmodernizovať. Na tomto základe sa bude usilovať prístavbou rozšíriť Evanjelickej zborový dom

a prenajaté budovy škôlky postupne rozšíriť a prebudovať na funkčné školské budovy s modernou telocvičňou a jedálňou. To umožní, aby v areáli ďalej fungovali nielen Biblická škola vrátane vysokoškolských študijných programov náboženstva a misijnej práce s mládežou, ale i komplexne dobudovaná a všestranne fungujúca Evanjelickej základná škola s perspektívou gymnaziálneho štúdia.

Je nepochybné, že takéto sen – vízia si vyžadujú Božiu pomoc, mravnú i materiálnu podporu patrónov i donorov, projekty na získanie fondov EÚ, milosrdenstvo i milodary, vypätie mnohých síl, čínorodu generáciu farárov a učiteľov, solidárny zbor, dôkladné a predvídavé finančné, ale i právne a projektové zabezpečenie. Prvé kroky sa podarilo uskutočniť. Budovatelia majú v rukách, ako to dokumentujú vybrané obrázky k tomuto článku, veľmi zaujímavý vizualizovaný projekt predpokladaných prístavieb a prestavieb, ako aj celého areálu, ktorý pripravila na výstavbu škôl špecializovaná americká architektonická firma. Obrázky ukazujú, že prestavané budovy budú jedinečne harmonizovať s okolím a jeho architektúrou.

Dieťa na titulnom obrázku tohto čísla Martinského evanjelika symbolizuje odhodlanie dať sa do prác na Centre kresťanského vzdelávania v Martine. Radi by sme sa k nemu pripojili modlitbami a všestrannou pomocou v dobrej nádeji, že Hospodin pomôže stavať školské budovy, aby sa márne nenamáhal staviteľia. Nuž, v mene Božom! Pane Bože, pomáhajte!

MILOŠ KOVAČKA

MODLITBY 24-7 V MARTINE

Modlitby 24-7 je hnutie, ktoré spája ľudí na celom svete. Od komunistickej Číny po Washington, od vojakov Armády spásy po anarchistických nemeckých punkerov. Ľudia v modlitebnom hnutí 24-7 sa od roku 1999 nepretržite, deň-noc, prihovárajú vo viac než päťdesiatich krajinách. Je to strhujúci príbeh o tom, ako Boh neprestajne koná tam, kde sa odohráva modlitebný zápas. Víziou tohto hnutia je zotrvať na modlitbe za svoje mestá, cirkev a svoje rodiny. Príbeh modlitebného hnutia 24-7 opisuje kniha Krvavý mesiac na obzore.

Na Slovensku prebiehali modlitby 24-7 už vo viacerých mestách. Po druhýkrát sa organizovali aj v Martine. Zapojilo sa do nich sedem cirkevných zborov Martina a Vrútok z troch cirkví – evanjelickej, katolíckej a cirkvi adventistov siedmeho dňa.

Modlitby 24-7 sa začali spoločným večerom – zišlo sa asi štyridsať ľudí. Bol to krásny prejav jednoty v modlitbe za naše mesto a zbory, kde si bratia a sestry z rôznych cirkví žehnajú navzájom.

Modlitebnú miestnosť sme mali na ulici V. P. Tótha 3 oproti Živene. Niektorí ju možno poznajú z klubu Quo vadis. Priestory sa zmenili na tiché a pokojné miesto, tak aby nič nevyrušovalo. Väčšinu nábytku nahradili len vankúšiky na zemi a biele plachty. Panovalo tu prítmие, ktoré osvetľoval plameň sviečok. Priestory boli plné kútikov, kde sa dalo v tichosti modliť, tvoril kresby na oslavu Pána Boha, písať svoje modlitby na stenu chváľ a prosieb, kde sa k nim mohli pripojiť ďalší ľudia. Pôsobilo to atmosférou pokoja a domova. Bolo tu veľmi cítiť Božiu prítomnosť. Ako sa tu ľudia striedali, mohli sa podeliť so svojimi nádejami a prosbami, navzájom sa za seba modliť a povzbudzovať. Miestnosť bola

naplnená Božou mocou a Boh konal aj jednotlivu pri ľuďoch, ktorí sa prichádzali modliť. Neskoro večer sa tu vytvárali malé spontánne skupinky. Nočné časy v harmonograme boli vždy vopred obsadené. My z tímu sme vyplňali len zopár hodín okolo obeda.

Pri príprave modlitieb sme veľa čerпали z podobenstva O nespravodlivom sudcovi (L 18, 1–8). Na jednej strane v ňom vystupuje chudobná vdova, ktorá nemá žiadne postavenie, peniaze, spoločenský vplyv a ani moc uplatniť si svoje právo. Na druhej strane je tu postava nespravodlivého sudcu, ktorý má všetko, čo len chce, postavenie a dôležité slovo v spoločnosti. Ako Kristovi nasledovníci túžime po tom, aby Boh konal v našom svete. Čo však vidíme, je nespravodlivý svet, ktorý nás obklopuje a často veľmi zoviera, a máme pocit, že my nie sme dostatočne vplyvní, aby sme mohli niečo zmeniť. No práve tu nás povzbudzuje Ježišovo podobenstvo slovami: „Či sa Boh nezastane svojich vyvolených, ktorí k nemu volajú dňom i nocou? Či bude meškať s pomocou pre nich? Hovorím vám: Hneď sa ich zastane.“ (L 18, 7–8)

To je vízia modlitieb 24-7 v Martine: prihovárať sa za naše mesto k Bohu, volať na Neho dňom i nocou v nádeji, že Boh bude konať aj v našom okolí. Nevieime, ako to bude, ale túžime po tom. Nevieime, kedy to bude, ale tešíme sa na to. On nebude meškať.

Ďakujem v tomto vianočnom čase všetkým ľuďom, ktorí sa ochotne zapojili, obzvlášť tým, ktorí si brali nočné služby, i tým, ktorí sa na príprave podieľali a pomohli. A samozrejme ďakujem Bohu, že nám dal silu a jednotu. Teším sa na ďalšie modlitby 24-7.

ANDREJ DAFČIK

KLINCE

*Chcem teda, aby sa mužovia
modlili na každom mieste,
sväté ruky pozdvihujúc
bez hnevu
a sváru.*

1 Tim 2, 8

V našej kultúre je zvykom modliť sa so zloženými rukami, akoby nik nemal vidieť, čo je v nich. Apoštol Pavol vyzýva, aby sme sa modlili „sväté ruky pozdvihujúc“.

Otoč ruky, skúmaj, čo je v nich. V žalospeve 3, 40 je priame vedenie, aby sme skúmali nie cesty brata, manželky, manžela..., ale svoje cesty – svoje ruky. V Liste Rímskym v 5.–6. kapitole Božie slovo hovorí: ak som uveril v Pána Ježiša Krista ako Božieho syna, ktorý umrel za hriech sveta, ak som bol pokrstený, v Jeho smrť som bol pokrstený a môj starý človek bol s ním ukrižovaný. Vidíš – môj starý človek bol ukrižovaný. V Liste Galatským 2, 19–20 Pavol prakticky objasňuje, čo mám urobiť, aby hore uvedený krok bol pri mne skutočnosťou a pravdou. Hovorí: „Spolu s Kristom som ukrižovaný a nežijem už ja, ale žije vo mne Kristus.“

Otoč ruky, tam nájdeš pravdu, či skúmaš seba – to svoje ja – alebo blízneho, teda či si z pravdy. Keď otvoriš dľaň a držiš v nej ostrý hrdzavý *klinec sebalútosti*, ktorý vrážaš do najcitlivejšieho miesta manžela, manželky, dieťaťa, rodiča, spolubrata..., určite nie si z pravdy.

Albo *klinec manipulácie* s blížnym (vždy máš posledné slovo) – nie si z pravdy.

Albo *klinec okamžitého vyargumentovania* – nemáš lásku. Si obchodník, ktorý pri každej príležitosti pyšne pripomenie, čo bol ochotný dať, ale ihneď aj čo očakáva. Cítiš sa, že ty si stredom – bohom, a často tí najbližší handrou.

Albo *klinec sebaevyzdvihovania* – nevyhnutne chceš niečo znamenať.

Albo *klinec*...

Ak je to tak, a si si to uvedomil a chceš to zmeniť, vypuť tie klince i kladivo, s ktorým si s takým zadostučiním po nich udieral, vychutnávajúc bolesť často tých najbližších. Potom choď za nimi, zmier sa s nimi (Mt 5, 23–24), potom kľakni na tie „klince“ a volaj k Bohu.

Albo si otvoril dľaň, máš v nej ranu, a napriek bolesti celým srdcom žehnáš tomu, kto ti ju spôsobil? Vtedy si určite dokonalým Božím dieťaťom, tak svedčí slovo v Matúšovi 5, 43–48.

S LÁSKOU SPOLUBRAT

MILAN TRÁČ

POĎAKOVANIE ZA ÚRODU, ALEBO „FRUIT WEEK“

My, žiaci Evanjelickej základnej školy v Martine veľmi dobre vieme, že nie všetkým deťom tohto sveta je dopriate mať denne na svojich stoloch plné tanieri a na nich jedlo rozličných vôní a chutí. Tobož nie jedlo zdravé a plné vitamínov. Preto chceme pokorne ďakovať Pánu Bohu za dary ovocia a zeleniny, ktorými nás štedrá jeseň vždy s radosťou obdará.

Týždeň s anglickým názvom „Fruit Week“, ktorý sme v októbri prežili, bol pre nás nielen obohacujúci, ale aj zábavný. Okrem toho, že sme si každodenne pochutnávali na voňavom ovocí, mohli ste nás všetkých stretnúť v oblečení rovnakej farby. V pondelok sme boli červení ako jabĺčka, v utorok modrý ako slivky, v stredu žltí ako banány, vo štvrtok zelení ako hrušky a v piatok oranžoví ako pomaranče. Aktivity počas dňa boli tiež sladučko ovocné. Na matematike sme veselo sčítali a odčítali hrušky, poobede v Školskom klube detí sme na školskom ihrisku hľadali ukryté slivky.

Na záver ovocného týždňa sme si v triedach pripravili spolu s pani učiteľkami ovocné šaláty, ktoré sme potom s veľkou chuťou skonzumovali. Počas tohto týždňa sme však nechceli zabudnúť na tých, ktorým sa jedla a samozrejme aj ovocia na ich skromne prestreté stoly najmä z finančných dôvodov veľmi nedostáva. Preto sme najbližšiu nedeľu po skončení služieb Božích rozdávali ľuďom vychádzajúcim z kostola ovocie, ktoré sme neskonzumovali a odkladali sme ho práve pre nich.

Bol to požehnaný týždeň, za ktorý Ti, Bože, patrí veľké
ĎAKUJEME!

ADVENTNÉ AKTIVITY

Tohtoročný advent sme v našej Evanjelickej základnej škole v Martine – v 2.A prežili naozaj v radosnom očakávaní. Okrem klasických predvianočných aktivít, ako sú nácvik programu na vianočnú akadémiu či výzdoba vianočného stromčeka, sme si adventný čas sprijemnil aj spoločne prežitým popoludným v budove gymnázia, kde si žiaci popri zdobení perníkov pripravili aj teplé wafle s džemom, čokoládou a so šľahačkou. Sladká maškrta im zjavne chutila, keďže sme minuli tri balíky wafli.

Toto všetko by nebolo možné bez obetavej pomoci Lenky Kenderovej – mamičky našej Katky, ktorá nám pomohla s prípravou i zdobením medovníčkov. Srdečne jej ďakujeme a všetkým prajeme milostiplné vianočné sviatky!

MGR. DUŠAN HAŠKO

DETSKÁ MODLITBA

Vďaka Ti, za stmievania
 i za príjemné svetlo rána,
 za oddych, jedlo, lásku, za sny,
 za všetko, čím je náš deň krásny.
 Usmerni, prosím, naše činy,
 nech láskaví sme, dobrí k iným,
 pri práci či hre plnej šťastia
 nech denne naša láska vzrastá. Amen

*Oli oli Janko, kľakni na kolienko.
Umývaj sa, utieraj sa, podopri si bôčky.
Chyť sa za vrkôčky a vyber si, koho chceš,
koho najviac miluješ.*

Živý anjeliček

Už po neviem koľkýkrát sa ozýva zborovou sieňou: „Čo si ideme zaspievať?“ Zrazu mnohé detské hlásky kričia: „Kolo, kolo mlynské“ a tak hor sa spievať a tancovať! Natálka je pripravená zahrat to, čo si deti žiadajú svojimi hláskami. A tak už môžeme začať. Takto sa začína stretnutie najmladších z nášho zboru.

Deti spievajú, tancujú, mamičky sa usmievajú a pomedzi to „usmievanie“ tancujú spolu s nimi. Krásny pohľad, ktorý prezrádza radosť, šťastie a pocit bezpečia.

Tak takýto je náš spevokolík. Vďaka Bohu, ktorý dáva „super“ nápady a pozhŕňa to, čo robia usilovné ruky. Ruky Natálky, ktorá týždeň čo týždeň hrá, a tak rozveseľuje deti a ich mamičky. Potešuje srdcia najmenších.

Natálka Cupanová, ďakujeme za to, že máš na nás čas a ochotné srdce, otvorené slúžiť a pomáhať.

Pane Bože, ďakujeme Ti za ľudí, ktorých nám posielaš, a za deti, ktoré sa vedú tešiť.

Za spevokolík
Lubka Poľašková

Detský smiech medzi nami

My dospelí častokrát zabúdame na to, ako znie detský smiech, akú radosť dokážu prežívať deti z toho, keď je niečo pre nich, a ako sa vedú tešiť z rôznych maličkostí. Aby sme to my „dospeláci“ nezabudli, snažíme si to pripomínať na detských besiedkach a na popoludňajších stretnutiach. Nielen pripomínať, ale zároveň privádzaj deti k Bohu, do Jeho prítomnosti. A tiež učí ich láske k druhým ľuďom.

Toto sa pravidelne učíme na detských besiedkach, kde to vždy znie smiechom, piesňami, príbehmi o Ježišovi a hrami. Dokonca aj študenti Biblickej školy nám nachystali milé prevkapanie, keď nám zahrali scénu k Potope sveta. Deti sa zahráli na zvieratká, a tak sa učili cez tento príbeh, že Boh miluje svojich ľudí a dokazuje vernosť tým, ktorí Ho nasledujú.

V nedeľu 6. decembra nás na besiedke navštívil Mikuláš a rozpovedal nám príbeh o bohatom kupcovi, ktorý mal veľa peňazí a nevedel, čo s nimi. Tak sa s tými peniazmi podelil s deťmi a tými, čo celý rok počúvali. A zistili sme, že všetky deti počúvali a boli dobré, lebo pre každého mal Mikuláš spolu s kupcom nejaké dukátiky.

Aby sme v zbere zapojili do života deti aj ich rodičov, tak sa stretávame každý mesiac pri rôznych akciách a popoludniach. Na tieto stretnutia nechodia len deti, ale aj ich rodičia a spolu s nimi pzerajú rozprávku, zhotovujú záložky, batikujú tričká a učia sa pracovať so servítkovou technikou. Je to veľká zábava, ale nie je to len o pobavení. My sa pri tom aj učíme. Učili sme sa na príbehu o Jankovi Hraškovi o tom, ako vznikajú prezývky, poredaklá a ako to vlastne je s našim slovenským jazykom.

To všetko znie veľmi krásne, že máme priestor pre deti a že tvoria, hrajú sa a učia. Ale je besiedka a čas pre deti len o zábave? Možno to tak vyzerá. No tým základom – bodom, na ktorom stavíme všetko, je Ježiš. Na ňom budujeme a z Neho vychádzame. Bez Neho by to ani nemohlo fungovať. Práve cez Neho sa usilujeme konať všetky tieto veci pre deti, aby mohli spoznať Toho, ktorý im dal život. Aby mohli spoznať Jeho lásku a Jeho vernosť. A tak centrom všetkého diania na besiedkach a na stretnutiach detí je On. Oslávený a vyvýšený Syn Boží.

Pravdaže, ani bez ochotných srdiec, ktoré sa rozhodli slúžiť týmto deťom, by to nešlo. A preto sme vďační ľuďom, ktorí pomáhajú na besiedkach a pri ostatných stretnutiach s deťmi. Všetci – Ruženka Jurisová, Alenka Hulejová, Janka Farbáková, Nika Matušková, Alenka Šajdáková, Alenka Javorská, Miška Bieliková, Marek Korňan, Barborka Dudová, Janka Blahová, Gabika Kubiková, Natálka Cupanová, Lenka Kenderová, Lucka Hlobejová, Barborka Kožáková – odvedli a odvádzajú veľký kus práce na tom, aby deti mohli poznať Boha a Toho, ktorý priniesol život – Ježiša.

Vďaka za ochotné srdcia, otvorené slúžiť a pomáhať.

LUBKA POĽAŠKOVÁ

Rok 2009 v spevokole

Je tu opäť koniec roka, sú tu najmilšie sviatky roka, a teda aj obdobie, keď sa častejšie ako kedykoľvek predtým ohliadame za seba, za tým, čo nám rok dal a čo sme roku dali my. I v našom zbere sa ohliadame za všetkým, čo sme tento rok stihli, čo sa nám podarilo, čo sme dosiahli. Keď hovoríme o našom zbere, zvykneme hovoriť o všetkých jeho zložkách a k nim už dlhé roky neoddeliteľne patrí aj náš spevokol. Aj v ňom je čo hodnotiť, je na čo spomínať a hlavne s čím sa podeliť.

Za nami je tvorivý rok, ktorý bol naozaj bohatý na mnohé aktivity, na mnohé vystúpenia v našom, ale aj iných cirkevných zboroch. Veď už na *Tri krále* sme svojím spevom poslúžili na službách Božích v Háji a potom sme piesňami spríjemnili život v Domove dôchodcov v Turčianskych Tepliciach našej milej bývalej kolegyni Milke Matejčíkovej a niekoľkým jej spolubývajúcim. Slzy dojatia nám boli veľkou odmenou.

Keby sme mali vymenovať všetky akcie, ktoré počas tohto roka náš spevokol absolvoval, bol by to veľmi dlhý zoznam. Určite by sme neopomenuli naše, už tradičné, vystúpenia počas slávnostných, sviatočných služieb Božích v priebehu roka, ktorých tak ako každý rok býva požehnané. Spomeniem aspoň dve krásne akcie, ktoré boli aj pre členov zboru mimoriadnym zážitkom i akousi odmenou a zároveň príležitosťou prezentovať sa i vo vzdialenejších cirkevných zboroch.

Posledný septembrový víkend sa uskutočnil milý výlet k bratom a sestrám v cirkevnom zbere Marhaň na východnom Slovensku. I počasie nám prišlo a možno povedať, že i celkove bol výlet ozaj požehnaný. Niesol sa vo veselej atmosfére, ktorá sa, ako obyčajne, začala už po ceste, keď nás niektoré sestry potešili svojimi cukrárskymi špecialitami a potom aj navzájom jeden druhého dobrou náladou. Špecialitou však bolo i milé prijatie v cieľi našej cesty. V sobotu večer sme boli hosťami v malom kos-

tolíku v Hankovciach, kde sme sa predstavili uceleným programom spievaného i hovoreného slova. V kostolíku bolo veru tesno, no zato o dobrú atmosféru nebola núdza. Tá sa niesla i večerom, keď sme sa rozišli do rodín, kde sme snáď každý jeden zažili srdečné prijatie, typické *východniarske* bohaté pohostenie i prístrešok na noc. Nedela sa už niesla hlavne v znamení slávnostných služieb Božích, náš spevokol poslúžil spevom. Služby boli venované pamiatke posvätenia chrámu v Marhani, kde vlastne sídli i farský úrad pre túto malú oblasť neďaleko Prešova či skôr Giraltoviec. Priateľská atmosféra bola posilnená tým, že farárom v tomto zbere je nám dobre známy brat Martin Chalupka, ktorý tu oddane slúži spolu so svojou manželkou a tešia sa veľkej obľube miestnych cirkevníkov, mladých i starších. Na rozlúčku nám vystrojili v miestnom kultúrnom dome bohatú hostinu a rozišli sme sa plní príjemných dojmov a v dobrej pohode. Náš víkendový program sa však odchodom z Marhane ešte neskončil. Cestou sme mali možnosť zastaviť sa v Bardejove a prejsť sa po prekrásnom historickom námestí a potom už naša cesta viedla do Kežmarku. Tam nás už netrpezlivo očakával takisto nám dôverne známy brat farár Roman Porubän. Miestnym cirkevníkom sme sa predstavili s hodinovým programom spevu a hovoreného slova a odmenou, a to nesmiernou, nám bola možnosť tento „koncertík“ odspievať v úžasných priestoroch artikulárneho dreveného kostolíka v Kežmarku. Dovolím si povedať, že to bol zážitok nielen pre auditórium, ale i pre nás samých. Po koncerte nás čakalo milé pohostenie v priestoroch farského úradu, ktorý sídli v historickej budove kežmarského lýcea.

Napokon sme si ešte mali možnosť odskúšať úchvatnú akustiku kežmarského *nového* evanjelického kostola, dominantnej a monumentálnej stavby, typickej svojou červenou fasádou a napodobením architektúry starých synagóg. Stmievajúcim sa nedelným večerom sme sa

takto spokojní a plní dojmov vracali domov s vedomím, že tých dobrých dojmov neostalo dosť len v nás, ale aj v našich priateľoch, ktorým sme svojím spevom mohli počas tohto požehnaného víkendu poslúžiť.

Neprešiel ani mesiac a my sme sa opäť vydali *do sveta*. Tentoraz to však bolo opačným smerom, trochu bližšie, k našim dobre známym priateľom v Třanoviciach v Sliezsku s nám tiež dobre známym milým bratom zborovým farárom Tomášom Tyrlikom. Aj táto nedela bola hojne požehnaná Božou prítomnosťou a v tomto duchu sa niesli i slávnostné služby Božie na Pamiatku reformácie, ktoré boli pre nás trochu netradičné, pretože boli slúžené v troch jazykoch – česky, slovensky a poľsky. To však nikomu zo zúčastnených neprekážalo, skôr naopak, dodávalo to celej slávnostnej chvíli ešte zvláštnejšiu, sviatočnejšiu atmosféru, plnú zblíženia, priateľstva a všadeprítomnej Božej lásky. Ani *Třanovičania* neostali pozadu v pohostinnosti, keď si nás porozoberali na nedelný obed do rodín. Každý z nás sa vracal nanajvyš spokojný a krásne na tom bolo, že každý zostal v kontakte s tou svojou rodinou až do popolud-

nia, keď sa v třanovickom kostolíku všetci opäť stretli, aby si vypočuli náš program. Dobrá nálada a priateľská atmosféra sa niesla ešte dlho potom, čo doznali posledné tóny našich piesní, keď sa všetci prítomní premiestnili do priestorov, kde nás čakalo bohaté pohostenie, no hlavne mnoho priateľských rozhovorov a nových kontaktov. Už slniečko dávno zapadlo za třanovické malebné kopanice, keď sme s dobrými pocitmi nasadali do autobusu a vydali sa opäť na cestu domov spokojní, že po nás opäť ničeo ostalo v srdciach našich hostiteľov, našich poslucháčov.

A sme naspäť v realite, sú tu Vianoce a my sme radi a Bohu vďační, že sa s vami môžeme o tieto krásne zážitky podeliť, že sme mohli vďaka Bohu poslúžiť i vám počas tohto roku, i počas nášho nedávneho vianočného koncertu.

Som rád, že môžem na tomto mieste i v mene svojich kolegov popriať našej milej dirigentke Márii Hroboňovej i vám všetkým z úprimného a láskyplného srdca radostné Vianoce, požehnané všade a vždy prítomnou Božou milosťou. Nech vás Pán požehnáva svojou láskou a pokojom. *S láskou*

PETER LEITMAN

PRAKTICKÁ RADOSŤ – ZBOROVÝ DEŇ

V poslednú augustovú nedeľu na konci leta sme plní očakávania prišli na služby Božie, ktoré boli na Memorandumom námestí, a na zborový deň. Akcia, ktorú sme zatiaľ v zbere nemali, rozvírila hladinu v kruhoch domácich viery.

Spoločný obed, spoločne strávený čas, spoločné hry a mnoho iného spoločného sa nieslo týmto dňom. Obed, ktorý nachystali tety kuchárky, bol výdatným pred tým, čo nás ešte len čakalo. Hry pre tých, čo mali chuť sa zapojiť. Nielen deti, ale aj rodičia a iní odvážlivci, ktorí sa nebáli skočiť do niečoho neočakávaného: prenášať vodu v lyžici do vedra, učiť rodičov spievať pesničky, ktoré spievame s deťmi na besiedke, domyslieť príbeh, prejsť po lane bez držania a najmenší sa dokonca vyšplhali na strom.

Tí, ktorí stále nemali dosť, sa nechali pomalovať farbami na tvár – takže naše tváre hýrili rôznymi farbami a zvieratkami. A aby nám nebolo smutno, tak sme mali aj živé zvieratká – koňky. Deti sa povozili a aj rodičia, ktorí boli ľahší, si vyskúšali jazdu na koni.

Krásne veci, krásny čas, krásne počasie a to všetko naplnené Božou prítomnosťou a láskou. Prečo táto istota?

Zopár milých reakcií na to, čo bolo:

Marek:

1. Tohto roku sa nám podarilo uskutočniť nultý ročník zborového dňa? Aký dojem to vo vás zanechalo?

Dojem, že zbor žije. Detský krik a smiech, skupinky tínedžerov, ako sa len tak ponevierajú a chichúňajú, od-

rastených mládežníkov, ktorí zvesela a miestami aj vážne diskutujú o príprave na blížiace sa rodičovstvo. Videl som rodiny i babičky o troch nohách. Videl som ľudí známych i neznámych, a nikto nebol skúpy na slová. Na chvíľu som uveril, že si opäť môžeme byť skutočnými bratmi a sestrami.

2. Čo konkrétne sa vám páčilo na zborovom dni?

Práve tá atmosféra – všetci so všetkými bez rozdielu, slnečný deň a vietor v korunách stromov, ticho pod prahom hluku, v ktorom znie nádej, láska a viera.

3. Odporučili by ste to svojim známym? Prečo?

Áno, samozrejme. No, pretože to všetci potrebujeme.

Lucka (20):

1. Tohto roku sa nám podarilo uskutočniť nultý ročník zborového dňa. Aký dojem to vo vás zanechalo?

Vo mne osobne to zanechalo veľmi dobrý dojem, že sa vieme ako spoločnosť stretnúť nielen v kostole alebo po službách Božích na 10 minút a ísť preč, ale zastaviť sa a porozprávať, spoznať nových ľudí. Byť jednak medzi svojimi, ale pozývať aj ďalších ľudí, aby nás naozaj mohli spoznať, akí sme (ako cirkev). Pri takých voľnejších rozhovoroch je to úplne iné, ako keď niekoho zavoláte priamo do kostola.

2. Čo konkrétne sa vám páčilo na zborovom dni?

Predovšetkým to, že bol pre všetky vekové kategórie, pre celé rodiny. Kým

sa starší rozprávali, mladší sa zabávali, alebo hrali rôzne hry. Jednoducho, každý si tam našiel svoje miesto. Tak, ako to má v zbere samozrejme byť.

3. Odporučili by ste to svojim známym? Prečo?

Určite áno, už len preto, že by to bolo niečo nové pre nich. Prísť na nejaké podujatie ako rodina je v dnešnej dobe už takmer problém, prípadne vás to aj niečo stojí. Prísť medzi ľuďmi,

porozprávať sa o tom, v čom mám problém, alebo v čom sa mi darí, a určite by sme prišli na to, že je mnoho ľudí, ktorí majú rovnaký alebo podobný problém. Vnímam to tak, ako keď prídete domov alebo na návštevu k rodine, medzi svojich, kde vás vždy s láskou a záujmom prijímajú medzi seba a podajú pomocnú ruku.

ZA PRÍPRAVNÝ TÍM
LUBKA POLAŠKOVÁ

Moje vyznanie, môj odkaz: KDE SA STRATILA NAŠA ZBOŽNOSŤ?

Pred šesťdesiatimi rokmi som ležala v martinskej nemocnici. Mala som zlomenú kľúčnu kosť. Všetkých nás ohrozovali nebezpečné udalosti 2. svetovej vojny. Chodili sme sa modliť a spievať do rohovej veľkej miestnosti na konci chodby. Vtedy boli v celej nemocnici ešte rehoľné sestričky. Vybrala som sa do nemocničnej kaplnky. Pred oltárom stáli rehoľné sestričky vo veľkých bielych klobúkoch. Ako osemročnému dievčatku sa mi zdalo, že som v raji. V hlavnej časti kaplnky sedeli a stáli pacienti, aj vchodová chodbička bola plná. Ešte som sa tam aj ja vtisla. Všetci sme vrele a vrúčne počúvali omšu. Nečakala som do jej konca. Rehoľné sestričky boli dobré, no prísne, tak som sa ponáhľala do svojej izby.

Bola som vtedy z môjho rodného domu v Turčianskom Jasene prvýkrát v Martine. Na všetko sa pamätám, ako keby to bolo dnes. Vtedy sa súkromne gazdovalo. Prešlo štyridsať rokov totality a už máme zase dvadsať rokov demokracie. Najradšej by som si vybrala jednoduchý skromný život v hlboké viere v Pána Boha. Život so svojim manželom, deťmi a vnúčatami. Buď Bohu sláva a chvála. Navštívme my, evanjelici, túto nemocničnú kaplnku v deň nedeľný, zaspomínajme aj na zbožnosť našich predkov. Amen, haleluja, sláva Bohu.

Pán Boh mi je silou i dúfaním... Do mojich sedemdesiatich rokov som neužívala žiadne lieky. V roku 2007 som prechladla, lekári ma posielali neustále na vyšetrenia. Teraz už tri roky užívam veľa liekov. Choroby ma čoraz viac trápia. Keď som ležala mesiac na pľúcnom oddelení, dávali mi antibiotiká. Pľúca mi však nedoliečili a zasa ma o mesiac dali ležať na interné oddelenie. Vtedy som bola deň i noc napojená na prístroj a riedili mi krv, lebo som ju mala veľmi hustú.

Najlepší môj lekár bol Pán Boh. Modlila som sa za seba i za všetkých mojich druhých. Modlila som sa i za ľudí na celom svete. Naša pani diakonka a riaditeľka Domu dobrého pastiera v Sučanoch s mojím manželom i synom sa modlili za mňa v nemocničnej izbe. Teraz som už bola trikrát v nemocnici a zase na pľúcnom oddelení. Chodili sme sa modliť do nemocničnej kaplnky. Tu sa sestry diakonky z Martina a Záturčia striedajú vo vedení služieb Božích každú nedeľu od jedenástej do dvanástej. No naši evanjelici sú veľmi pohodlní a na služby Božie ich chodí len zopár.

Pán Boh mi je silou i dúfaním... Koľké roky bola kaplnka zavretá, nemohli sme do nej chodiť a teraz, keď môžeme, nechodíme. Okrem zvesti Slova spievajú sa tam aj naše krásne piesne, ktoré sú raz, dvakrát i viackrát modlitbami a nemá ich kto spievať na slávu a chválu Pánu Bohu.

16. septembra 2009

Otília Figurová, rodená Pavlovičová-Magdé

PS: Možné riešenie do budúcnosti

Keď to ide na Severe v OSBD, prečo by evanjelici z Jahodník nemohli chodiť do nemocničnej kaplnky? Najmä starší ľudia, ak zo zdravotných dôvodov nemôžu byť na službách Božích v kostole a ak už naozaj nemôžu, prečo by sa za nich nemohli prísť modliť mladí. Katolíkov je vždy plná kaplnka – nielen pacientov, ale i rodinných príslušníkov. Oni o desiatej, evanjelici o jedenástej hodine...

Žiada sa prísť podporiť modlilacích sa v bolesti. Bože daj!

Eduard Figura, manžel

Modlitba syna Karola Figuru za prežitý život mamy Otílie Figurovej, rod. Paulovičovej-Magdé, z Turčianskeho Jasena

Ďakujem Ti, trojjediný Bože, za toto smútočné zhromaždenie.

Ďakujem Ti za moju drahú mamu, ktorá tak statočne niesla kríž v živote a stále k Tebe volala v modlitbách a chválach s vďakou za požehnanie, radosť a za to, čo ju tešilo, i za všetkých v jej okoli. Takisto smútila, keď niekto trpel a trápil sa a snažila sa mu pomôcť, pokiaľ jej sily stačili.

Bola vďačná za svojich statočných rodičov, ktorí ťažko zvládali zmenu doby, no nikdy sa modlitba Otčenáš nevzdialila z ich domu. Spolu s nimi ťažko pracovala. S najväčšou radosťou sa vzdelávala a čo sa naučila, usilovala sa odovzdať v škole pri vyučovaní zemepisu a dejepisu. Ty, Bože, vieš ako trpela, keď jej v škole povedali: „Ak pôjdete v nedeľu do kostola, tak v pondelok už do práce nemusíte prísť.“ Nechcela sa s tým zmieriť, a tak sa jej zdravotný stav v dôsledku toho zhoršil. Nenašla porozumenie vo svojej prvej rodine, do ktorej sa vydala: peniaze boli viac ako láska. Tešilo ju len malé dieťa – syn, podpora rodičov, sestry s rodinou a pochopenie u blízkych priateľov a známych.

Bola Ti, Bože, vďačná, že si jej v tom preťažkom čase daroval môjho otca, dobrého a starostlivého manžela, a tak zase mohla mať úplnú rodinu, v ktorej žila, keď nemohla pracovať. Modlila sa za všetkých nás, dávala rady a podporovala každého, najmä mladých svojimi skúsenosťami z prežitej mladosti, štúdií a ťažko skladaných životných skúšok.

Spievala Tebe, Pane, nábožné piesne, ktoré jej boli dvakrát modlitbou.

V našej rodine nechýbala láska a pri všetkých oslavách, ako aj v bežných dňoch ľudová pieseň.

Bola šťastná, že sa jej synovia oženili a dostali dobré manželky a deti.

Boží základ ako štáetu odovzdávala aj nám a bola šťastná, že poznáme správne životné hodnoty a že sa nepoddávame tomuto svetu, ale vierou a v nádeji dobrého ideme k cieľu, ktorý je v nebesiach. V týchto posledných troch rokoch prekonávala aj ďalšie choroby, ale v nedeľu chodila – pokiaľ mohla – s nami do chrámu Božieho. Tu v duchovnej rodine, na ktorej jej celý život záležalo, našla povzbudenie a novú silu všetko zvládť. Bola vďačná za milých pánov farárov, bratov a sestry. Smútila, keď videla, že v jej rodnej cirkvi to upadá: nevedia si odpustiť a zmeniť zlo na dobro.

Jej odkaz je: počúvať Boží hlas, odpúšťať, tak ako to činil Pán Ježiš Kristus.

Pane vekov! Buď jej, prosím, milostivý a prijmi ju k sebe.

Amen.

17. 11. 2009

Evanjelický a. v. chrám Boží v Martine

Texty na tejto dvojstrane majú zvláštnu výpovednú silu. Majú esenciálnu platnosť. Môžem to tvrdiť s istotou nezabudnuteľného zážitku, ktorého sa nám u nás doma – s mojou manželkou dostalo pred niekoľkými rokmi. Navštívili nás traja Figurovci, rodičia so synom Karolom. Bol jasný snečný deň. Lúče žiariaceho slnka rozsvietili celú miestnosť, kde sme spoločne besedovali. No zvláštny jas do tej miestnosti priniesli naši hostia, obzvlášť matka Otília Figurová, skvelá rozprávačka: len čo si sadla, na scénu vystúpilo Dolné i Horné Jaseno, množstvo jedinečných Jesenských i Pavlovičovcov: dávne osobnosti i postavičky sa so svojimi osudmi spolu s nami radovali alebo smútili. Vyobliekani kráčali – stáby vo Svetoch Martina Rázusa – v nedeľu do homojasenského evanjelického kostola. V robotnom dni sa celá dedina ponáhľala na pole doslova „v potu tváre“ orať, kosiť, zväzať, pole dočista vyzbierať, pesničku nábožnú i národnú – ľudovú prespievať. Večer i ráno sa pomodliť, na pieseň zo Zpěvníka nezabudnúť, príbuzných spomenúť, na dialku objať, pospomínať osudy blížnych. Útekať na pomoc, ak bolo treba: naučiť sa a konať všetko, čo posilňuje a povzbudzuje statočného človeka, čo utvára rýdzeho milovníka nášho krásneho Slovenska. Jaseno – Jasená v tých časoch – v ľuďoch tamojších – žili stá jedna veľká rodina, jeden rod. Sám sa na to – detskou len pa-

mätou predsa pamätám. I preto mi bolo viac ako milé počúvať – nielen u nás doma, ale zakaždým, keď som ju stretol – Otíliu Figurovú, rodenú Pavlovičovú-Magdé, rodáčku z Dolného Jasena. Takrečeno zakaždým, tak ako u nás doma, pripomenula mi to, čo ma od detstva fascinovalo a čo som sa usiloval hľadať v knihách a v literatúre: dávnu turčiansku duchovnosť, ktorá sa zo životného spôsobu, ako ho vnímame dnes, vytráca. No v detstve Otílie Figurovej, keď sa narodila, ešte platilo to, čo napísala v polovici 30. rokov 20. storočia o Jasene – integrálnej, rozumejme súdržnej, v jednote žijúcej dedine – kniha Ivy Šmakalovej: Jasenci boli – podľa pisateľov knihy – základom obrazu jednej z tých slovenských dedín, pri ktorých prichádzalo na myseľ slovo žalmistovi – v dikcii Biblie kralickej: *Prebývej na zemi a živ se spravdive!* (Ž 37, 3) To isté žalmistovo slovo v jazyku najnovšieho slovenského biblického prekladu evanjelického (Ž 37, 3) znie: *Dôveruj Hospodinovi a číň dobre, bývaj v krajine, pravdu ostríhaj!* Otília Figurová túto turčianskojasenskú duchovnosť v detstve objala a neopustila ju, nevzdala sa jej ani len myšlienkou. Ochraňovala, ako oko v hlave ochraňovala dedičstvo otcov: *Neboj sa, len ver!* (L 8, 50) do posledného svojho dňa. Česť jej vzácnej pamiatke!

MILOŠ KOVAČKA

AJ VIANOCE MÔŽU BOLIEŤ...

Prichádzajú pre mnohých asi najkrajšie sviatky v roku – Vianoce. Vianoce ako symbol radosti, dobrosrdečnosti, nádeje, milosti, rodinnej pohody a samozrejme lásky.

Ale – ak sme v končiacom sa roku stratili blízkeho človeka, niekoho, koho sme veľmi milovali, tak Vianoce môžu byť aj sviatkami smútku, samoty a prázdnoty. A možno aj sviatkami hlbokého súcitu s ľudským utrpením a bolesťou. V každom prípade Vianoce nemusia byť vždy tým, čo vidíme a prijímame na základe vonkajších podnetov.

I napriek tomu, že neexistujú všeobecne platné rady na zmiernenie „sviatočnej“ bolesti zo straty milovanej osoby, predsa verím, že nasledujúce odporúčania vám (pozostalým ľuďom a rodinám) môžu pomôcť prežiť prichádzajúce sviatky s pocitom vnútorného pokoja a naplnenia.

Nebojte sa vyjadriť svoje pocity. I napriek tomu, že sú Vianoce, neskrývajte svoj žiaľ. Vaša rodina a priatelia vám môžu byť oporou iba vtedy, ak sa v ich blízkosti budete cítiť slobodní prejaví svoj žiaľ, napr. aj zaplakať.

Buďte k sebe milosrdní. Žiaľ dokáže veľmi vyčerpať. Neobviňujte sa za to, že sa necítite šťastní a veselí ako všetci okolo vás. Neočakávajte, že kvôli tomu, že sú Vianoce a kresťania prežívajú veľkú radosť z narodenia Spasiteľa, musíte aj vy žiarť a rozdávať veľa úsmevov.

Vyhýbajte sa sviatočnému stresu. Ani veľké zaneprázdnenie varením, pečením, nákupmi a návštevami vašu bolesť nezaženú. I napriek tomu, že toto všetko k Vianociam patrí, doprajte si odych, spánok a nepotláčajte svoje skutočné pocity.

Obklopujte sa ľuďmi, ktorí vás dokážu pochopiť. Trávte svoj čas s ľuďmi, ktorí vás povzbudia, aby ste Vianoce prežívali tak, ako to najlepšie dokážete, ktorí vám umožnia byť sebou samými.

Venujte čas spomienkam. Pri sviatočnom stole vyslovte meno toho, kto za ním už dnes nemôže sedieť, a pomenujte, prečo vám ten človek tak veľmi chýba. Podelte sa o svoju stratu. Spomienky môžu vyvolať smútok, ale aj radosť, nebráňte sa im. Spomienky sú bohatstvom, ktoré vám nikto nevezme.

Prežívanie sviatkov si premyslite dopredu. Sami sa rozhodnite, ktoré tradície sú pre vás dôležité. Vytvorte si nové tradície. Naplánujte si, čo ktorý deň budete robiť. Vyhnete sa tak pocitom strachu, úzkosti, neistoty z prežitia sviatočných dní.

Robte to, čo cítite, nie to, čo musíte. Poproste rodinu, aby vám umožnila prežiť Vianoce aj mimo zabehaných kolají.

Premýšľajte o budúcnosti. Sviatky sú aj časom pre zamyslenie sa nad svojim životom, nad svojou budúcnosťou. Pomenujte ľudí alebo veci, na ktorých vám záleží a pre ktoré má zmysel ešte stále žiť.

Vyjadrite svoju vieru. Modlite sa, ak to dokážete, sám (sama) alebo s niekým, komu dôverujete. Poproste blízkeho človeka, aby s vami zašiel do kostola. Rozprávajte sa s ním o svojej viere, o svojich predstavách večného života.

Som presvedčená, že aj v našom cirkevnom zbore sú desiatky ľudí, pre ktorých tieto Vianoce nebudú ľahké. Niektorých z nich som mala možnosť spoznať aj počas šiestich stretnutí podpornej skupinky pre smútiacich, ktorú som spolu s Katkou Pížovou pripravila a viedla.

Naučila som sa, že smútok môže zanechať hlboké rany a ani duša kresťana nie je proti nemu imúnna. Na druhej strane, z úprimného hľadania Boha a túžby opätovne nájsť zmysel života som počas stretávania sa skupinky mávala až zimomriavky.

Človek je nenapodobiteľný zázrak Boží a len vo vzťahu k Nemu dokáže pochopiť a prijať aj takú skutočnosť, akou je smrť milovanej osoby. Dakujem všetkým, ktorí sa na skupinkách zúčastnili, za ich dôveru, otvorenosť a silu, ktorou aj bez toho, aby o tom vedeli, nám ostatným dali predvianočný dar – seba samých. Aj v tom je kúsok vianočného posolstva.

NATÁLIA KACIANOVÁ

Pred 130 rokmi zomrel JÁN BALTAZÁR JESENSKÝ-GAŠPARÉ

*28. 12. 1825 – †25. 5. 1879

advokát v Turč. Sv. Martine, veterán vysokozašlúžilý, činnosťou, obetavosťou a pevným charakterom vynikajúci, otec Janka, Fedora a Vladimíra Jesenských.

Večná a vďačná mu pamäť!

Včera zavrel sa hrob nad Jánom Jesenským; jeho statná postava zmizla navždy z očí našich, a kto nemá na nich beľmo, uzná, že povstala medzera, že oči hľadajú na prázdne miesto v živote našom národnom, spoločenskom i politicko-kultúrnom. Zmizol naveky z očí našich zjav poetický, vypuklo-reliéfny, kus starého boдрého sveta, prototyp starej, čistej vernosti národnej, úprimnosti priateľskej, priamoty a teploty srdčej. Žijú boдрého, dokorán otvoreného bytu viala ona srdiečna vrelosť, ktorá podmaňovala si srdcia, núkala všetkých: *milujte ho!* Pri ňom dokázalo sa, ako vysoko stojí láska nad zášťou, beznáročná skromnosť nad silným prepychom! On bol silným nie tak tvrdou vôľou, ale tým, že ho mnohí milovali, všetci si ho vážili. My verili sme mu do konca jeho života, lebo stál od kolisky pod panýrom pravdy, jeho počúvali, lebo myslel najprv na blížnych, jeho vplyvu poddávali sa, lebo ďaleký mu bol egoizmus a ďaleká ctibažnosť. Svetlé stopy jeho nevyhladi ani čas ani chladnokrvnosť slabších pokolení! Postava jeho utkvela živo v mysliach tisícich a dobré podanie spomínať ho bude dlhé veky.

Od prvej mladosti priľnul ku svojmu národu, bojoval, trpel, vývodil i podliehal preslie, smútil i tešil sa, no vo všetkých okolnostiach, príhodách, nehodách, víťazstvách i porážkach zachoval onú klasickú čistotu národného presvedčenia, ktorá je jedinou, neprekonanou známku starej štúrovskej školy! Slovenská idea mohla mať vplyvnějších, na širšie účinkujúcich nosičov, no typickejšieho, vernejšieho nemala. Bôľ náš rastie tým, že kali sa táto čistota, vyklá vernosť, že my mladší nevieme sa povzniesť na

tú výšku beznáročnej, žertvovobnej lásky ku svojmu zbedovanému národu, a čo synovia novej doby, ťažko hýbeme sa so starým, no večne jasným ideálom.

Úspechy tohto nášho výtečného muža, vzdor ťažkým pomerom a ospalosti, nezrelosti národa, boli značné. On bol medzi prvými, čo v Turci pripravovali pôdu ku slovenskej martinskej centralizácii; vo všetkých pohyboch bral serióznu účasť

ešte pred rokom štyridsiatym ôsmym. V revolúcii zasiahli ho magické kráse štúrovské. Z jeho poverenia konal cesty informatívne, stal sa dobrovoľníkom, dosiahol kapitánsky stupeň, bojoval v Gemi, po nešťastnom východe bludekovskej expedície so zvyškami dobrovoľníkov prešiel do Nitrianskej ku zboru stojacemu pod hlavným veliteľstvom baróna Levartovského. Po revolúcii prijal, tak ako mnohí iní bojovníci za národ svoj, úrad pravosúdny a slúžil zdarne až do rokov šesťdesiatych, zakončiac službu ako štátny vicefiškál. Aby pri zmenených politických, administratívnych i súdobných pomeroch nestratil pod sebou pôdu, zložil počiatkom rokov šesťdesiatych pravotársku skúšku v Pešti a usadil sa v Turci. Tu bol nezadlho vyvolený za hlavného slúžneho turčiansko-svätomartinsko-blatnického okresu. Od rokov šesťdesiatych počnúc stál na čele turčianskych diel: on bol prvým mužom stolice, vodcom i radcom, dušou každej akcie, každého pohybu. Pri pomoci starších, vrstovníkov i mladších, menovite Horvátha, Mudroňa, Pivku, Šípku, Jána Kohúta, pri oduševnelom jednohlasnom súhlase statného, verného meštianskeho turčianskosvätomartinského, Jesenský dal nielen turčianskym, ale i všenárodným pomerom prvý

mocný pohyb kupredu! K tomuto pohybu radostne pripojilo sa všetko, čo vtedy dýchalo duchom dobrým na celom širom Slovensku. Bol to naozaj div: toto malé chatrné mestečko vedelo udrieť na pravú strunu a všetko rozzunelo sa mohutnými akordmi. Zjazdom svätomartinským bol upevnený na dlhé časy centripetálny smer národných síl a tým zachránená slovenskosť žitia, literatúra, kultúrne a politické hnutie; a čoby ono bolo ako slabé, ale bolo a je a bude. Nepotrebujem vypočítať následky činu, pri ktorom Jesenský bral takú slávu, poprednú účasť: všetko, čo stalo sa *dobrého, nového, otáčalo sa okolo stromového pňa*, a ešte vždy životná sila národná cicla novú miazgu z rodnej zeme a okružuje peň novými ročnými prstami. Je to prirodzený zdravý zrast nášho národného stromu, našej nikomu neškodnej lipy, mäkkkej, vonnej, medujúcej! Beda tomu, kto vražedlnou, zradnou rukou chcel by vyraziť z kolaje tento postup! Jestli národu nutno bude nájsť si nové body, on to vykonal ponad hlavy naše, tak bez šumu a falošných vypočítaní, ako vykonal svoje prvé zosústreďujúce evolúcie!

Jesenský stál na čele ústavno-politického, hlavne vo voľbách výraz svoj nachádzajúceho pohybu, viac ráz kandidoval, pravda, bez úspechu, nie svojou vinou, všade pomáhal iným národným kandidátom, zertvoval hmotno toľko, ako málo ktorý, reprezentoval, pohostinstvom okrášľoval a vyzdvihol každú národnú slávnosť. Ako pravotár bol láskavým radcom, svedomitým zástupcom. Ačkoľvek pevný národný muž, nehľadajúci oportunné kompromisy, vážený a ctený bol i u protivníkov našich, ba mnohí ho i milovali, všetci uznávali.

Bol stálym výborníkom Matice slovenskej, v cirkevnom živote dosiahol vysokej cti seniórátneho inšpektora, bol patrónom turčianskosvätomartinského gymnázia, mnohoročným predsedom turčianskeho kasína, spoluzakladateľom a výborníkom turčianskosvätomartinskej sporiteľne, predsedom dozorného výboru pri banke „Tatre“ atď.

No všetky tieto úrady a hodnosti, všetok blesk, ktorý niektoré z nich vrhajú na jeho osobu, prevyšuje sama *neúradná jeho osoba*, to čo bolo na ňom *čisto ľudského, čisto slovenského, charakterného, individuálneho*. V jeho byte bolo niečo u nás dosť zriedkavého: *istá junáckosť, veselá, široká mužnosť*.

Malé veci často charakterizujú: volali ho *atamanom*, a nik nemohol tvrdiť, že by mu to nebolo pristalo. V jeho spoločnosti rozvila sa istá nenútená, veselá, boдрá nálada, on nechtiac, nenútiac seba ani iných, stal sa centrom spoločnosti, korenil zábavný večer svojou dobrou, otvorenou dušou, svojou neodolateľnou bontómiou a priťažlivosťou. Jeho atamanské junáctvo nepozostávalo v silných a snád napádaniach alebo vehementnej obrany svätej veci našej, ale v tej žulotvrdej vernosti a hotovosti bez strachu a kolembania, v tom obodrujúcom ovzduší, v ktorom pohybovala sa jeho osoba. Srdcu bolo ľahšie, keď si videl jeho silnú, mužnú postavu, jeho dobré, veľké čierne oko, počul jeho sympatický hlas. Táto junáckosť jeho premohla všetky bočné ohľady, keď počul prívět veľkého slavianskeho zjazdu príležitosťou moskovskej etnografickej výstavy. V malebnom slovenskom kroji bral účasť na slávnostiach, majúcich dodnes historický význam.

Nám zostáva úprimné želanie a milá rozpomienka na dobrého, umného, verného človeka, zošlého v temnú mohylu turčianskosvätomartinského cintorína. Nám zostal v pamäti i duši jeho sympatický zjav, budiaci vieru na pravednosť diela nášho. Zostala bezpečnosť, že nielen veľké úspechy poistujú nesmrteľnosť a blahú pamiatku, ale poistuje ju vernosť, suma lásky, čistota presvedčenia, dôsledná práca. Tvrdé hrudy pokryli rakvu, večný sen zostrel zraky nášho výtečníka, no zvesť o ňom pôjde celým našim veľkým národom!

Ján Jesenský-Gašparé svojimi zásluhami, charakterom i umom obživil nanovo pamäť veľkých svojich predkov, *Pavla Jesenského* zo 16. storočia, biskupa Jednoty bratskej v Liptníku, spoluprekladateľa slávnej biblie Kralickej šesťdielnej, a *Jána Jesenského*, profesora univerzity witemberskej a pražskej, ktorý prvý anatomicky pitval ľudské telo na vysokom učení Karlovom, obnovil pamäť na spisovateľov slovenských Daniela Jesenského (r. 1675) a Ladislava Jesenského! V pravde, mnoho darov dala nám dedinka Jaseno, dal nám slávny slovenský zemiansky rod Jesenských! Hodili sme na rakvu Jánovu hrst rodnej drahej zeme s hlbokým vzdychom: *lahká buď mu zem!*

Svetozár Hurban Vajanský

NÁRODNIE NOVINY 29.5.1879

UDALOSTI ZO ŽIVOTA NÁŠHO CIRKEVNÉHO ZBORU V NOVEMBRI A DECEMBRI 2009

- Od 6. novembra do 11. decembra sa konali po prvý raz v našom cirkevnom zbore stretnutia Podpornej skupinky pre smútiacich. Stretnutia boli s vďačnosťou prijaté a viedla ich Natália Kacianová s Katarínou Plžovou. V budúcnosti sa chystáme v stretnutiach pokračovať.
- V nedeľu 8. novembra sme si pripomenuli 225. výročie Pamiatky posvätenia chrámu. Popoludní o 16.00 h. sa uskutočnil organový koncert.
- V sobotu 14. novembra sme mali tvorivé popoludnie spolu s deťmi a ich rodičmi v budove gymnázia. Deti si vyrábali záložky, batikovali tričká a vyrábali ozdobné poháre.
- Aj tento rok sa uskutočnili nepretržité modlitby 24-7 v dňoch 27. 11. – 4. 12. 2009 v klube Quo vadis, na ktorých sme sa zúčastnili aj s bratmi a sestrami z rímskokatolíckej cirkvi a z cirkvi adventistov siedmeho dňa. Modlitby organizačne pripravil Andrej Dačík.
- 20. novembra a 11. decembra sa v Biblickej škole stretla mládež Turčianskeho seniorátu. Mladí z Turca sa budú stretávať pravidelnejšie aj na budúci rok.
- 29. novembra sa uskutočnilo literárne popoludnie HRAŠKOLA. Deti strávili čas pri príbehoch Janka Hraška a zahráli sa na malých spisovateľov za pomoci Jana Čigera z Mádokýša.
- 6. decembra sme mali v našom kostole organový koncert. Zazneli na ňom organové skladby v podaní Jána Vladimíra Michalku; spieval sólista Opery SND v Bratislave Jozef Benci.
- 19. decembra pekli naše deti s rodičmi a pracovníkmi detskej besiedky medovníčky, ktoré potom rozdali na Štedrý večer v kostole.
- Mary Hamilton v spolupráci s Biblickou školou a našim cirkevným zborom zorganizovala zbierku potravín pre chudobné rodiny. Zbierka bola bohatá, ďakujeme všetkým ochotným bratom a sestram za donesené potraviny.
- 20. decembra sa uskutočnil v našom kostole už tradičný Adventný koncert zborového spevokolu.

Služby Božie Evanjelického a. v. cirkevného zboru v Martine počas vianočných a novoročných sviatkov

Štedrý deň	15.30	Štedrovečerné služby Božie
24. 12. 2009 – štvrtok	17.00	Štedrovečerné služby Božie

1. slávnosť vianočná	8.30	Slávnostné služby Božie
25. 12. 2009 – piatok	10.00	Slávnostné služby Božie
	9.00	Služby Božie na Bystričke

2. slávnosť vianočná	10.00	Slávnostné služby Božie s Večerou Pánovou
26. 12. 2009 – sobota		

27. 12. 2008 – nedeľa	8.30	Ranné služby Božie
po Vianociach	10.00	Hlavné služby Božie

Silvester	17.00	Služby Božie
31. 12. 2009 – štvrtok		

Nový rok	10.00	Slávnostné služby Božie
1. 1. 2010 – piatok		

3. 1. 2010 – nedeľa	8.30	Ranné služby Božie
po Novom roku	10.00	Hlavné služby Božie

Zjavenie Krista Pána mudrcom	10.00	Služby Božie
6. 1. 2010 – streda		

MARTINSKÝ EVANJELIK

Časopis Evanjelického a. v. cirkevného zboru v Martine.

Redakčná rada:

Ján Hroboň, Mária Hroboňová, Peter Ďurik, Miloš Kovačka, Alžbeta Stančevová-Kátlovská.

Vychádza šesťkrát do roka.

Redakcia a administrácia: Ev. a. v. farský úrad v Martine, Memorandové námestie

www.ecavmt.sk, www.bsmt.sk, www.ezsmt.sk

Registračné číslo: FKOMT 94/01176